

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖRAN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

KERSTIN HÅRD AF SEGERSTAD.
J. LILJESTRÖM FOTO.

KERSTIN HÅRD AF SEGERSTAD.

DET ÄR icke så få svenska kvinnor, som under de senaste decennierna efter aflagd filosofie-licentiat-examen genom afhandling och disputation eröfrat lagerkransen. Men ingen af dem har rönt utmärkelsen att se sin gradualafhandling tryckt i ett svenskt universitets årskrift, förrän nu i våras denna heder vederfors fil. dr Kerstin Hårds studie öfver en fornfransk dikt "Le Livre des Manières" af Etienne de Fougères.

Det vill säga, införd i årsskriften är afhandlingen ännu ej och blir det ej förrän år 1907 — eftersom programmet för Uppsala universitets årskrift för år 1906 redan var uppgjort — men ett antal särtryck af dr Hårds afhandling äro redan nu tryckta och utdelade.

Om man också ej är specialist på fornfranska eller kännare af den äldriga litteratur, af hvilken ifrågavarande afhandling kommenterar ett prof, kan man vid genomläsningen af dr Hårds essay ej undgå att lägga märke till och uppskatta dess gedigna egenskaper: den vidsträckt beläsenheten — också vitsordad af bibliografin

i slutet —, skarpsinnigheten då det gäller att ur häntydingar på historiska personligheter och tilldragelser få fram en datering af dikten i fråga, fyndigheten i att finna beröringspunkter med andra, äldre, litteraturalster, såväl latinska som svenska, samt icke minst en klarhet och reda i språk och framställningssätt, som göra ett helt galliskt intryck.

Åt den af dr Hård kommenterade dikten — som till sitt innehåll är ganska dunkel och svårtydd — ha förut flera franska forskare ägnat lärda och vidlyftiga undersökningar, men det förtjänar framhållas, att dr Hård kastat ett nytt ljus öfver densamma just genom att påvisa, hvilka historiska personligheter förf. åsyftat, när han i den sedespegel han för sin samtid framställer talar om "konungen", "biskopen" o. s. v. Och hon har, såsom nyss antyddes, härigenom lyckats fastställa ett årtal för diktens tillkomst. Då hon också lyckats uppvisa reminiscenser i "Le Livre des Manières" från en fornfransk variant af Alexanderssagan, har hon på så sätt medelbart fått fram ett bidrag äfven till nämnda dikts datering, hvilken förut varit synnerligen oviss.

Kerstin Hård aflade sin studentexamen i Stockholm vid Wallinska skolan år 1892,

inskreps samma år vid Uppsala universitet och tog där i januari 1896 sin fil. kand. examen. Därefter tillbragte hon en vinter i Paris, där hon idkade studier af franska språket under ledning af den framstående fonetikern professor Paul Passy — f. ö. en son till den ryktbare Frédéric Passy, senator, fredsvän och Nobelpristagare. Under de därpå följande åren var Kerstin Hård anställd som lärarinna i franska vid gymnasialafdelningen af Uppsala samskola. Men längtan att återtaga de egna studierna var alltjämt stark inom henne, och år 1899 afbröt hon sin lärarinneverksamhet för att ånyo begynna arbetet vid akademien. I februari 1903 aflade hon med höga betyg sin filosofie licentiat-examen i de båda ämnena romanska språk och estetik (innefattande konst- och litteraturhistoria).

Omedelbart efter de akademiska studiernas afslutning ingick Kerstin Hård som redaktionssekreterare i den ansedda tidskriften "Ord och bilds" redaktion, i hvilken befattning hon ännu kvarstår. Det trägna och maktpåliggande arbetet därstädes — jämte någon tids lärarinneverksamhet vid Åhlinska skolans gymnasialaf-

delning — är det som orsakat att hennes gradualafhandling först tre år efter studietidens slut förelegat färdig till ventilering.

Den som skriver dessa rader såg första gången Kerstin Hård, då denna som en liten svartögd tös med ett synnerligen intelligent och energiskt utseende sprang i Normalskolans trappor — där jag på den tiden allt emellanåt vandrade för att i egenskap af elev vid Högre lärarinneseminariet gifva proflektioner. Man kunde ej undgå att lägga märke till det originella lilla ansiktet med dess sammanbitna min af koncentreradt allvar och tankfullhet — dock med en glimt då och då af piggt tjufpojks-humor. Det dröjde sedan mer än ett decennium, innan jag gjorde hennes personliga bekantskap. Det var i Paris vi möttes. Jag var därute med en väninna, hvilken — i likhet med Kerstin Hård — aflagt filosofie kandidatexamen i Uppsala och äfvenledes studerade franska för Paul Passy, och vi brukade alla tre samsamträffa i dåvarande pastor — numera professor — Nathan Söderbloms älskvärda, gästfria, musikaliska hem, som för många svenskar och svenskor utgör ett kärt minne från vistelsen i Seine-metropolen. Den närmare bekantskapen gaf vid handen, att hvad jag tyckt mig läsa i det lilla barnansiktet i själfva verket var till finnandes hos den unga kvinnan. Där fanns intelligensen, där fanns energien, den starka ambitionen, den allvarliga, nästan ängsliga samvetsgrannheten. Men där fanns också den humor, som ofta låg och glimtade i djupet af de svarta ögonen och som ibland släpptes lös . . .

Många gånger den våren, vid de små glada utflykter vi tillsammans företogo, vi tre vänner, till Paris' vackra omgifningar — till St:t Cloud, till Versailles, till St:t Germain — fick Kerstin Hård höra förmaningar att inte vara så flitig. Vältaligt utlades för henne nyttan och nöjet af att vara lat emellanåt. Men vår vältalighet help inte mycket. Hade hon en dag varit med oss ute vid det ljuflika "lilla Trianon" och legat i gräset och njutit af sol och vår, så återtogs arbetet nästa dag — det kunde man vara viss om — med fördubblad ifver. Det var inte bara arbetshågen hos en intensivt verksam natur, inte bara samvetsgrannheten hos en redbar karaktär, som var mån om att i allt prestera det bästa hon möjligen kunde, — där fanns också bakom denna flit, som så ofta ingaf allvarliga farhågor för hennes hälsa, en nervös misstro till sig själf och sin egen förmåga, som inga lärarens loford kunde utplåna.

Att emellertid hennes arbete den vintern bar frukt och blef uppskattadt framgick tydligt nog af det betyg, professor Passy vid läsårets slut tilldelade henne: "M:lle Hård . . . har vunnit en kunskap i vårt språk, som för en främling är högst ovanlig. Själfva uttalet är i alla hänseenden förträffligt, jag skulle nästan kunna säga fullkomligt . . . Vid "L' Ecole des Hautes Etudes" har hon också tagit en aktiv del i föreläsningsarbetet och har själf uppläst en studie öfver stockholmssvenskans fonetiska system, som är en af de bästa som här i år framförts."

En del dikter och uppsatser, meddelade i tidsskrifter, vittna om att dr Hård besitter också litterär begåfning jämte den vetenskapliga. Och skall jag nu yppa hvad hon ytterligare kan för konst, så kan jag ju nämna att hon ibland i ett lag af vänner spelar handklavér och sjunger bondvisor, hvilkas säregna komik hennes torrroliga humor väl lämpar sig att framhålla. Med den förmågan har hon förr glädt "Uppsala kvinnliga studentförening" och på senare tider någon gång sällskapet "Nya Idun", hvars nämnd hon numera tillhör.

ANNA MARIA ROOS.

LANDVINNING.

VI LEFVA i brytningarnas tidevarf, mera frihet, mindre fördomar, mera jämlikhet, ja, så stor jämlikhet, att det snart icke finns någon, som vill tjäna, alla vilja vara eller spela herre.

En af dagens mest brännande frågor är det mycket omtalade tjänarinespörsmålet: hvar finnes en kokerska att få för pengar?

Solidarfruns mycket behjärtansvärda bok om det minskade antalet tjänare är fullt berättigad och på alla sätt klok och riktig; men det skall i alla tiders tider finnas hus, där en kokerskas arbete måste utföras och detta af en särskildt därför aflönad person. Men nu är det just denna kategori af människor, som fattas eller hvars antal äro allt för ringa mot den stora efterfrågan.

När en vara är begärlig, så stiger priset, detta veta vi och ha alldeles klart bevis härför i vår lätade börs, men nu är frågan denna: hvarifrån anskaffa och utbilda en stam af dugliga kokerskor, då detta yrke numera ej anses fint nog för den arbetande klassens döttrar?

På den tid drottning Sofia grundlade sin stora lifsgärning, då hon lärde den bildade kvinnan förstå att genom tjänande höjde hon sig, tror jag att just den tidpunkten var den rätta, stunden var kommen och sinnena mogna för att införa detta nya verksamhetsfält, den bildade sjuksköterskans, hvars arbete i samhället numera icke skulle kunna undvaras.

För blott 30 år tillbaka skulle detta yrke, som varit så många till välsignelse, ansetts både för den allmänna moralen stötande och alldeles outförbart, ja, blotta tanken därpå hade säkert fått våra mödrar att uppgifva härskri af förtrytelse; men tiderna förändras och ibland verkligen till det bättre. Kvinnan har lärt att likna spiralen: "genom att böja sig höja sig".

Och nu frågas: Finnes ingen för sina medmänniskors väl ömmande, klok och klarsynt, praktisk och fint bildad, helst på samhällets trappa högtstående kvinna, som kan öfvertygga och intressera de obemedlade, men bildade flickorna, att tiden är mogen för en reform på kvinnoarbetets område, att kokerskans yrke måste af den bildade klassens flickor eröfras.

Finnes ingen, som med ynglingen i Sten Stures ballad höjer sin röst och med ungdomlig segervisshet utropar: "Det gör jag!" Finnes det icke längre kloka, praktiska kvinnor i vårt land? Hvarför i all rimlighets namn trängas flickor från såväl enklare som mera välbergade hem på kontor, telefon, i butiker, vid kassor etc. för en svältlön, som knappt räcker till kläder och utan andra framtidsutsikter än att genom för mycket gående, stående eller stillasittande få en förstörd hälsa, då det gifves ett arbetsfält, där efterfrågan är gränslös, höga löner erbjudas, så höga, att man häpnar, allting fritt, betänk detta, ljus, ved, tvätt, rum, mat och säkert äfven "det goda bemötandet", då någon lyckats eröfra en sådan skatt; men nej, det sökes med ljus och lykta, ingen anmäler sig, oaktadt både lön och lysande anbud locka.

Hvilket yrke är då detta? Svar: Kokerskans.

Lika fjärran som nutidens examinerade, ljusklädda och renliga sjuksköterska är från forna dagars ohyggliga vakmadam med attribut af snusdosa och kaffeflaska, lika stor hoppas jag skillnaden skall bli på det obehagliga begrepp vi nu ha med uttrycket "köksbjörn" och den typ för framtidens kokerska, som vi nu skola bilda. Med Napoleon må vi säga: "Skapa medel!" Låt oss skapa en alldeles ny typ.

Mången kvinna blir som helt ung husmor och moder, och i dessa ansvarsfulla kall måste den oerfarna hustrun söka sig tillrätta utan all fackkunskap.

Hvarför skulle ej då en 18—19 års flicka lära sig att bli kokerska och taga anställning, där hjälp till de gröfre göromålen finnes; en verksam plats, där hon behöfs och gör nytta; men — märk väl — icke som den gammaldags "amfibie", som gick under namn af "fruns hjälpre" och hvarken var fågel eller fisk, utan som en själfständig, aktad och ansedd och i hög grad behöflig samhällsmedlem.

Lusten att arbeta finnes nog hos vår tids medelklassdöttrar, men de arbeta närmast som ekorren i ett hjul, och någon mera tröstlös bild af missbrukad kvinnokraft än detta trälände utan framtid, till ex. i telefon, gifves knappast. Hvad lära de, hvilken lön få de, hvilken framtidsutsikt? Då däremot en verksamhet som första klassens kokerska betalas med en årslön af ända till 2,000 kr. på hotell, 600 å mindre restauranger och pensionat och i privat hus med 2 å 300 kr. och därtill allt fritt.

Dessa platser finnas i tusental, och säkert är, att dessa flickor blifva mycket förr gifta, dels därför att vägen till "mannens hjärta går öfver matbordet", och dels därför att en klok man mera föredrager en duglig fru än en utdansad "balhäst", och till "syvende och sidst" har mannen större råd att gifta sig, då kvinnan ej konkurrerar på hans arbetsfält.

Det ligger i kvinnonaturen att vilja behaga genom en smakfull dräkt. Men de flesta taga fel däri att de tro sig ej vara väl klädda och ta sig bra ut, om det ej är i bal- eller sällskapsdräkt.

Detta är ett stort misstag, då det finns utseenden, som alls icke duga för festdräkt, men äro förtjusande i enkla hvardags- och arbetskläder, och det är just dit jag vill komma: hvarför ej göra dessa så klädsamma, ja, låt oss säga det rent ut, så koketta som möjligt?

Bomullstyg måste det ju vara, men hvilka färger finnas ej nu! Jag såg nyligen en ung fru sysslande i köket, klädd i en ljusröd dräkt, med korta puffärmar kantade med en liten hvit spets, låg i halsen, därför sval, stort hvitt förkläde och en liten hvit spetsduk på hufvudet, de sötaste "spisrosor" på kinden och de läckraste väfflor på järnet.

Hon var en i hög grad intagande liten köksa och tusen gånger vackrare än i balsalen. —

Men — "Stolts rock är blodig, det fordras mod att dra det plagget uppå."

Hvem är och hvar finnes den hjältinna, som vågar träda fram och säga: jag har mod att bryta fördomarnes och dumhetens skrank; jag kan mitt yrke, jag behöfver väl löndadt arbete och jag tar plats som själfständigt arbetande medlem i den familj, som behöfver min hjälp, därmed tjänar jag både den, samhället och mig själf. — — —

Dock — huru skulle väl detta vara fint nog för lilla fröken Petterson, hvars föräldrar kanske släpat sig fram till någorlunda bergning genom sina händers arbete. Nej, hon skall "ta studenten" eller bli småskolelärarinna och i förra fallet ådra sig ett par tusen kronors skuld, och, om examen lyckas, är hon blott ett tuppfjät på den "lärda" banan. Gifter hon sig sedan,

blir det mannen, som får betala skulderna, kunskaperna glömmas till den tid kommer, då hon kunnat haft nytta af dem vid barnens undervisning. Däremot, hade denna genomsnittsmänniska lärt sig matlagingskonsten, detta arbete, som i ordets hela mening fordrar god smak, bidrager till hela familjens hälsa och trefnad, ett arbete, så stort och ansvarsfullt, att den namnkunniga kok-konstnären Hagdahl utbrister: "Mellanen giftblanderska och en dålig kokerska finnes blott en skillnad — uppsåtet," då hade hon haft nytta däraf i all sin tid och besparat sig många kronor i skuldsättning.

Jag fruktar jag talat förgäfves, måhända måste vi ännu länge vänta på vår tids frigörande Fredrika Bremer.

Mången kan ju invända, att forna tiders kvinnor voro husliga, men icke själfständiga för det. Må dessa, som säga detta, komma ihåg, att på den tiden *betalades* icke det husliga arbetet som nu, och alla tider ha sin öfverdrift — *då* ingen annan lärdom än rörande hemsysslor, *nu* allt annat, men ej hemmet!

När vi funnit den gyllne medelvägen, då äro vi framme, men när nå vi målet?

EN HUSFRU.

SVENSK KÄRLEK.

VI SVENSKAR älska stora dåd, och med vår kärleks gyllne tråd ha vi broderat mången våd till svepning åt de döda. "Se häfdens minnesrika blad! Se våra hjältars långa rad!" så säger svensken stolt och glad och låter känslan flöda.

Vi älska sång och diktning, men ej förrän döden tystat den. Vi älska klang och toner, se'n de brustit, spelets strängar. När konstnärn dött på ensligt loft, så bjuda vi hans svultna stoft på rosors och violers doft och slösa lof och pengar.

Vi älska den, som tänker fritt och vill i stort och skådar vidt, ja — när vi blifvit mannen kvitt och röras af hans öden. Och blef hans tid ej rik och lång, för det hans plats var arm och trång. än se'n? Han får ju hyllningssång och heder efter döden.

För den, som ej är död och still, för den, som full af lif är till och växer, kämpar, skapar, vill, kan ej vårt hjärta glöda. Mot lifvet är vår kärlek hård, men se, vi resa vård vid vård med ståt och prakt på dödens gård af kärlek till de döda.

FRIDA LANDSORT.

Neumüllers Pilsenerdricka

finner med hvarje dag allt större omsättning inom hufvudstadens familjer, såsom en i hög grad välsmakande och lämplig bordsdryck. De, som ännu ej haft tillfälle att pröfva vårt Pilsenerdricka, anmodas vänligast snarast insända sina order till Neumüllers Bryggeri. Order från landsorten expedieras endast mot efterkräf. Priset å Pilsenerdricka är 8 öre pr 1/2 butelj. Allm. telefon 32 27. Rikstelefon 7 29.

ALVAR MÅLARES GYLLENE FRU. EN SKISS FRÅN DET GAMLA VISBY. AF ULLA LINDER.

JENS VALPEK var den rikaste af alla nederländska köpmän och borgare, som funnos inom Visby stadsmurar. Han hade kommit till staden som helt ung gosse, och utan annan hjälp än sitt skyddshelgons, den helige Nepomuks, plus egen förslagenhet, list och påpasslighet att begagna sig af gynnsamma tillfällen hade han nu efter femtio års ofärlig sträfvan nått den ställning, som fordom i hans djärfvaste drömmar plägat hägra för honom.

Jens Valpek var nöjd och lycklig, nöjd med sig själf och med den helige Nepomuk, som visat sig så väl värdig att vara hans skyddspatron.

Jens Valpek var ej den, som ville förbli någon något skyldig. Det femtionde året efter sin ankomst till Visby ansåg han tidpunkten vara inne att gifva de makter, som hittills varit honom så väl bevågna, ett synligt bevis på sin tacksamhet. Kanske var det också en — om ock omedveten — önskan att göra sig påmint och än ytterligare förtjänt af deras hägn, nu då hans lefnad, mänskligt att döma, började stupa nedåt mot dödsskuggans hemlighetsfulla dalgångar.

Nu fanns i Visby på denna tid visserligen ingen vare sig kyrka eller kapell helgad åt den helige Nepomuk. Men Jens Valpek hoppades, att de däruppe i himmelen hade allt gemensamt, äfven ära och berömmelse, så att hvad som ägnades det ena helgonet af fromma hjärtans dyrkan äfven kunde glädja och bli nådigt ansedt af det andra. Därför — efter som nederländarnes kyrka, helgad åt och bärande namn efter den brabantiska abedissan, den heliga Gertrud, var i saknad af en skön altartafla — hade han beslutat att skänka en sådan och fördenskull låtit sin gode och mångförståndige vän, lybeckaren Hans i Stockholm, ställa om så, att en kunnig bildmålare kom öfver till Visby. Efter uppgörelse om villkoren begynte arbetet omedelbart.

Den som skulle måla altartaflan var en ung man från östra Sverige, som hette Alvar, en lång, blek yngling med ett stillsamt och tillbakadraget väsen.

Han fick bo på en liten kammare under takåsen i Jens Valpeks hus vid Hästgatan och äta nere i hvardagsstugan tillsammans med Jens och dennes familj och husfolk. Men något närmare umgänge var den rike köpmannen ej hågad för, ty Jens hade snart nog kommit underfund med, af hvad slags folk Alvar målare var. Det fanns något i den unge konstnärens ögon, som gjorde, att Jens Valpek ej kände sig hågad för att ge sig in i resonemang med honom. Allt ifrån barndomen hade de båda gått skilda vägar i lifvet; det som glädde och värmden den ene, skulle alltid lämna den andre oberörd. För Jens Valpek var nu det att slå sig fram i denna världen, bli aktad och ärad af människor, det enda, som betydde något, och medlet härtill, så trodde han, var penningar och ägodelar. Men hur enfaldigt betedde sig ej Alvar i det stycket. Priset på taflan var uppgjort och bestämdt, antingen det skulle dröja länge eller litet, innan den blef färdig. Målade han den nu fort, kunde han ju hinna än en beställning af samma slag före vintern, så resonerade Jens Valpek för sig själf, men i dess ställe gick nu den unga, friska, arbetsföra karlen där och drog och lät tiden slinka undan. Han satt där uppe i kyrkan hela dagarna, mätte och tittade och drog sina streck, men nästan lika ofta kritade han öfver dem igen för att mäta bättre i morgon.

Var det sättet att förtjäna penningar? Att vara rädd om tiden, det var ett bland vill-

koren för att kunna samla guld, menade Jens Valpek. Hvem hade nu också sett eller förstått, ifall den ena bildens ena arm måhända blifvit en smula längre än den andra, eller om Kristusbarnets hufvud skulle råkat till att bli större än hans faders eller moders? Det där var bara tokeri och slarf i Jens' ögon.

På detta sätt hade snart hela sommaren gått. I maj månad hade Alvar kommit till Visby, och nu var man i augusti.

Att Alvar målare gick med stoppad klädeskofta och trasigt läder på skosulorna, det hade den rike köpmannen lagt märke till, och det förundrade honom ingalunda. Men han hade föresatt sig att inte ge ifrån sig en halv vitten af den öfverenskomna betalningen, förr än taflan var färdig. Ännu aldrig hade det lyckats någon att draga Jens Valpek vid näsan, hur fiffiga försök som gjorts. Och det skulle aldrig lyckas någon.

Hvad Alvar målare själf beträffar, så hade han rent förgätit, både att hans skosulor voro bristfälliga, och att hans klädeströja för hvarje dag, som gick, blef allt mera nött, likasom han förgätit, att sommaren snart var förbi och att dagarna började bli korta. Hans ögon och öron och hans själs alla sinnen voro fyllda af detta, som han fått sig anförtrodt, detta stora, att altartaflan, som han hade att måla, skulle bli skön och värdig.

Det bästa och skönaste, som hans färger och hans pensel kunde frambringa, det ville han nu ge, ty visserligen hade han målat många sköna taflor, men någon kyrkas högkor hade han ännu aldrig fått smycka.

Han gladdes åt det uppdrag, han fått, men kände allvaret djupt. Det var ju inte endast detta, att den skulle hänga inför Guds ansikte, inför den heliga jungfrun själf och helgonen — i all synnerhet den heliga Gertrud måste ju kunna bli nöjd med den, så att hon måtte trifvas i sin helgedom och med glädje och välvilja mottaga de mångas böner, som skulle uppstå därinne under hvalfbågarna. Det var också det, att tusen sinom tusen människoögon under tidernas lopp skulle komma att blicka upp till S:t Gertruds altartafla. Därför måste den bli så skön, att den förmådde lyfta tusen sinom tusen människohjärtan öfver detta lefvandets kval och bekymmer upp till himmelens Gud och den heliga jungfrun i höjden.

Och Alvar tyckte, att detta senare var ännu viktigare.

Han måste göra sin tafla sådan, att människorna komme att älska den och känna sig goda och glada vid att se den. Helgonen, de hade ju redan vunnit härligheten, för dem gick det väl lättare att vara öfverseende. Men de fattiga, syndiga människorna, som kommo till kyrkan för att få hjälp för sina själar, för dem var intet godt eller skönt nog.

Jens Valpek hade i samråd med pater Frans i S:t Gertrud bestämt, att taflan skulle föreställa de heliga tre konungar, som, lastade med guld, rökelse och myrrha, komma och tillbedja den heliga jungfrun med det lilla Jesusbarnet i sin famn.

Alvar hade först gripit sig an med de tre konungarna, och dem målade han med fart och lif, dem själfva och deras åsnor och hästar, deras gyllene käril, deras smycken och slafvar. Jesusbarnet måste han lägga ner mera arbete på. Men allt detta hade dock blifvit färdigt redan till S:t Hans-festen.

Madonnan själf var det, som tog längsta tiden.

Till att börja med blef han aldrig nöjd med kolteckningen. En linje blef för lång, en annan för kort. Så var han ej nöjd med perspektivet i sin helhet, ej heller med färgblandningarna, han måste rifva och blanda på nytt.

KÖP Svart Siden.

Begär profver franko af våra garanteradt solida sidentyger från 90 öre till kr. 13 pr mtr.

Specialité: Sista nyheter af brud-, sällskaps- och promenadtoiletter, äfven i kulört och hvitt.

Sändes tull- och portofritt direkt till privata.

Schweizer & Co, Luzern S 6, (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Till sist hade han henne dock färdig, så när som på ansiktet, men detta dröjde han med i det längsta.

Nu var det så, att Jens Valpek hade en dotter, som hette Minna. Hon var helt ung, men eftersom hennes moder dött för ett par år sedan i barnsäng, hade hon, redan innan hon själf hunnit bli utvuxen, fått vara som husmor i faderns hem och moder för de små syskonen.

Första gången Alvar målare sett Minna, hade hon stått vid fönstret i hvardagsstugan med sin lille yngste bror, han, som kostat modern lifvet, på armen. Genom fönstrets blyinfattade små rutor hade solskenet fallit brutet, men dock bländande klart, hade flödat ned öfver hennes hår och kinder och öfver den gula klädningens rika veckningar. Det hade lyst som guld om henne alltsammans. Alvar hade stannat på tröskeln, bländad af det blida, ljusa, unga ansiktet, omflödad af allt detta gyllene.

Det verkade så mycket mer bländande för hans syn, eftersom han kom från den mörka vindskammaren däruppe och nu sist från de trånga, smala trapporna.

När han sett henne så, hade han strax förstått, att just så måste han måla madonnan, just så, med gyllene hår och gyllene mantel och med mörka, allvarliga, men dock milda ögon. Visserligen var man ej van att se henne med de färgerna, men så hade hon visat sig för honom, så måste han måla henne.

Hvarje dag var han nu i tillfälle att se Minna, och som tiden led tyckte han att hans bild på kyrkans kalkrappade vägg ej blef så skön som dess lefvande original. Han måste hvarje morgon göra rättelser och ändringar på hvad han arbetat dagen förut. Alltsammans hade dock ändtligen blifvit bra och gilladt af hans kritiska sinne. Blott ögonen kunde han ej få sådana som han ville ha dem. Himladrottningens blick måste kunna tala till många människohjärtan, både de, som bundos af jordisk smärta och af jordisk fröjd. Så som han målade den, fann han den ständigt för matt eller för tung, för litet gifvande, för mycket jordisk eller ock för konstladt svärmisk.

Han led och pinades af detta att ej förmå ge hennes blick det rätta djupet. Och här kunde ej Minna hjälpa honom längre. Hon, var skön, blid och ljus som Maria måste varit, men som ett barn var hon i sinnet, outvecklad, grund ännu. Hennes själ var endast fylld af beskäftiga husmorsomsorger och systerligt blid omtanke för de små.

I fall blott något kunde kommit henne att vakna, tänkte målaren. Något — ja, hvad annat än kärleken skulle ge henne det djup i själen och i blicken, som hon saknade? Hennes hjärta var det, som behöfde vakna, behöfde eldas och luttras i glöd och lidande.

(Slut i nästa n:r.)

HÖTEL FENIX
STOCKHOLM

fashionabla festvåningar rekommenderas för
BRÖLLOP, BALER, MIDDAGAR m. m.
Allm. tel. 65 22. Kostnadsförslag upprättas på begäran. Rikstel. 71 22.

*Undertecknad, som jag
och Grannens förmedlar,
emmer dessamma smörrens
alla angrisk för en god
biled och dragg tvätt. och
handtvätt.*

*Lagaborg Lethelius
sty. af det. Högskolan och
Pågången för kunnat i...*

**FRU ANNA BOBERG — LOFOTENS
MÅLARINNA.**

PARISARNE ha nyligen varit eld och lågor inför en konstutställning i Galeries des Artistes modernes, och den, som mäktat framkalla denna deras entusiasm, framkalla den utan reklam, endast genom konstverkens inneboende styrka och liffullhet, är märkligt nogenkvinnlignsvensk artist, fru Anna Boberg, hvars nya serie Lofotentaflor gjort detta starka intryck på de exklusiva fransmännen.

FRU BOBERGS ATELIER
PÅ LOFOTEN.

Då vi för några dagar sedan sökte fru Boberg i hennes trefna artisthem, villa Vintra å Djurgården, hade hon nyss återkommit från Paris, och som naturligt var kände hon sig både glad och stolt öfver den konstnärliga framgång, hon rönt i den franska hufvudstaden.

Sådana konstkritiker som Arsène Alexandre, Thiebaut-Sisson och Le Temps' Louis Vauxcelles ha med den största beundran uttalat sig om hennes dukar. De ha funnit henne vara en fullt själfständig konstnärspersonlighet, målade Lofotens vilda fjällnatur utan alla manér, ömsom luftigt och mjukt, ömsom kärft och

FRU ANNA BOBERG I VINTERDRÄKT PÅ
LOFOTEN.

hårdt, alltefter de olika motivens hållning. Kraft och bredd, energi och glöd tala ur dessa konstverk, tillkomna under faror och umbäranden och under en hänförelse för den konstnärliga uppgiften, som af intet låtit hejda sig. Man vill knappast tro, att en pensel, förd af en kvinnas hand, kunnat utveckla så mycken manlig kraft och skänka en så energifylld stämning. Det är framför allt i framställningen af den för denna region sällsamma nattliga dagern — den dunkla, omätliga hafsytan mot de hvita fjällens bakgrund — hon avslöjat sig som en stor talang i återgifvandet af kontrastverkninngarne mellan ljus och skugga. Hon har med dessa sina taflor ryckt upp i främsta ledet bland skandinaviska målare.

Allt detta och mycket mer i samma stil, som vårt utrymme förbjuder oss att här citera, har den franska kritiken oförbehållsamt framhäft, och som dess omdömen till-

kommit utan den påverkan, som ligger i personlig kännedom om konstnären, har värdesättningen blifvit fullt opartisk. En af hennes taflor, "Midnattssol", inköptes af franska staten.

Som en ytterligare följd af hennes pariser-succès förtjänar anföras, att hon erhållit smickrande inbjudningar till deltagande i konstutställningar i Bruxelles, Venedig, Marseille och Barcelona.

I februari nästa år beger sig fru Boberg på en ny konstnärlig expedition till Lofoten, hvars bitande vinter och våldsamt storslagna natur hon lärt sig att älska med samma sugande kärlek, som sjömannen hyser för hafvet och bergsbestigaren för alperna. Hon reser ensam och bor därborta i en atelier, som hon låtit uppföra på toppen af en klippa och där hon är så godt som afskild från allt umgänge med människor.

Klädd som en eskimå klättrar hon uppför fjällbranterna för att finna motiv eller ströfvar öfver de ofantliga glaciärerna, som slutta ända ned till hafvet. Stormen är så våldsam, att hon måste linda ett rep kring midjan och vid det surra fast staffliet, och för att kunna handtera penslarne, nödgas hon stundom knyta fast dem vid sina stelfrusna fingrar.

En dag halkar hon på isen, och med den fruktansvärda hastighet, hvarmed tyngdlagen låter en kropp falla, rutschar hon utför till en hafsvik, hvars vattenstånd lyckligtvis är mycket lågt till följd af stormen från land. En annan gång tar hon af sig skor och strumpor för att ej slinta på den frusna snön, och fötternas värme smälter en fördjupning i glaciärens yta, hvori hon sedan kan stå upprätt och måla.

Hon lifnär sig af mäsägg och fisk, som hon själf fiskar i hafsvikarne, och detta jämte svart kaffe utgör hela hennes matsedel under vintern.

När fru Boberg första gången besökte Lofoten, betraktades hon af befolkningen med stor misstänksamhet. Man antog henne vara en rysk spion, som kommit dit för att rita kartor. Nu däremot har hon lyckats förvärfva sig folkets sympati i så pass grad som det är möjligt för en främling däruppe. Lofotensbornas lifsintresse koncentrerar sig enligt fru B:s utsago nämligen kring fisket och pip-snuggan. Den lilla rest af tillgifvenhet och böjelser, de sedan ha till öfvers, ge de åt sina medmänniskor.

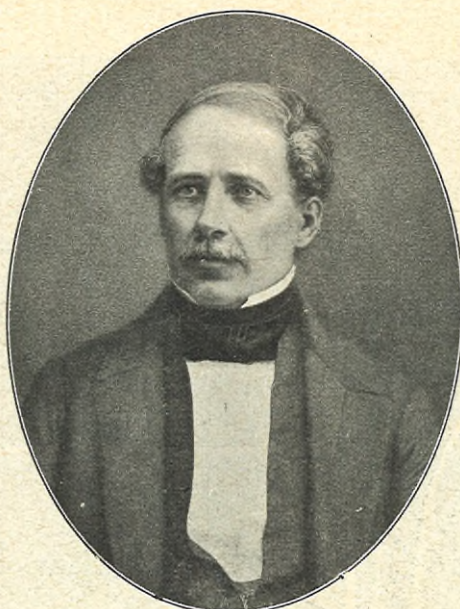
FRU BOBERG PÅ LOFOTEN.
1. I SOMMARTÄLTET. 2. ETT KÖK
I DET FRIA. 3. FRAMFÖR GLA-
CIÄREN. EFTER AMATÖRFOTOGRA-
FIER FÖR IDUN.

"GLORY"

koncentreradt munvatten. Enligt hvarje flaska medföljande intyg,
starkt bakteriedödande. Pris pr flaska kr. 1,50.

A. E. VON ROSEN.

NILS ERICSSON.

ETT SVENSKT JÄRNVÄGSJUBILEUM.

Den gamla goda tiden hade, äfven den, bra många skavanker, trots all försköning minnet och sägnen bestå våra fäders och förfäders dagar.

Med hvilket besvär och under hvilka strapatser reste till exempel icke forna tiders människor i vårt kära land. En färd mellan hufvudstaden och södra Sverige tog veckor i anspråk och befodringsmedlen — gästgivareskjutsar eller postdiligenser — erbjödo oftast mera obehag än njutning för den resande.

Vi, det tjugonde seklets bortskämda barn, ha ingen rätt föreställning om dessa resor i ur och skur dag ut och dag in med timslånga uppehåll midt på landsvägarne till följd af en bruten hjulaxel eller dödströtta hästar. Fort och bekvämt rulla vi fram på våra järnvägar i mjukt gungande boggiévagnar och nå inom tio à tolf timmar det mål, som det förr kräddes minst lika många dagar att hinna.

I femtio år har nu Sverige njutit förmånen af detta kommunikationsmedel, och det är i främsta rummet två svenske män vårt land har att tacka för sina järnvägars tillkomst.

Den ene var dåvarande majoren vid Flottans mekaniska kår, greve A. E. von Rosen, "de svenska järnvägarnes fader", som den 20 november 1845 erhöi k. resolution på att det eller de bolag, han kunde bilda "skulle undfå rättighet att under loppet af tjugu år från och med 1846 räknadt, anlägga järnvägar i riket". Därigenom tillkommo Sveriges två första järnvägslinjer, nämligen bandelarne Örebro—Köping och Nora—Ervalla, af hvilka den sistnämnda öppnades för trafik i sammanhang med sträckan Örebro—Ervalla den 5 mars 1856.

Den andre af dessa järnvägsmän var ingenjören friherre Nils Ericsson, broder till den ryktbare mekanikern och uppfinnaren John Ericsson. Nils Ericsson blef skaparen af Sveriges stambanor, sedan han dessförinnan utmärkt sig bland annat som ombyggare af Trollhätte kanal och Stockholms sluss, hvarjämte han uppgjorde plan till kanalen mellan Saimen och Finska viken, ett af den tidens intressantaste ingenjörsarbeten, fullbordadt 1855.

Riksdagen hade vid slutet af 1854 bifallit en kgl. proposition att icke några järnvägsstambanor i Sverige finge anläggas och utföras annorlunda än genom statens försorg och på dess bekostnad, hvarjämte anslag beviljades till att börja arbetet på sådana banor. Oaktadt Nils Ericsson icke hade någon erfarenhet i dylika arbeten, kallades han att blifva chef för statens järnvägsbyggnader och detta med den mest vidsträckt fullmakt. I april 1855 började arbetena på västra och södra stambanorna och redan den 1 december 1856 öppnades de första bandelarne, Göteborg—Jonsered och Malmö—Lund, samt 1862 hela banan mellan Göteborg och Stockholm.

Det märklige femtioårsminnet af de första statsbanelinjernas öppnande för trafik kommer att af Kungl. Järnvägsstyrelsen högtidlighållas med en minnesfest å Norra latinläroverkets högtidssal söndagen den 2 december, hvarifrån vi i ett följande nummer eventuelt torde komma att meddeia någon bild.

SÖNDAGSPROMENAD.

Efter en pröfvande vecka med disig luft, stormiga nätter och afskyvärda gator, en af dessa tunga höstveckor, som ha en förunderlig förmåga att stämma ned lynnet och som göra Stockholm till en ganska melankolisk stad, var det uppriskande att på söndagen gå sin sedvanliga middagspromenad.

Det var en af dessa söndagar, då Strandvägen bildar stadens medelpunkt. Vid sådana tillfällen viker lokalpatriotismen och från alla håll och kanter strömmar det promenerande Stockholm till fjärde valkretsens stora aveny. Luften var klar och mild som på en vårdag och solen förgyllde den långa boulevarden, som en gång fullt färdig och följande Djurgårdsbrunnsvikens strand kommer att bli af en storslagen verkan.

Det är, som sagdt, stockholmarnes favoritpromenad, men hvar och en har sin smak.

Strandvägen kan vara behaglig på hvardagarna, men detta böljande vimmel af folk, som går i kö och som i sin söndagsledighet endast går och tittar på hvarandra, gör mig alldeles nervös. Så äfven nu och jag tog resolut med en af färjorna öfver till staden inom broarna.

Ju mera man ströfvar omkring i den gamla staden, dess mera lär man sig att älska den. Det skall egentligen vara vackra söndagar under våren och sommaren, då de smala gatorna bada i sol och de gamla husens mörka rapping får en bestickande glans. Då har staden sin rätta karaktär och de folktomma gränderna ha en stor och stilla prägel af gamla minnen, som lugnar och värmer. Men en vacker höst-söndag är inte heller att förakta. De promenerande äro fåtaliga och de ha alltför mycket bestyr med sin egen tämligen luggslitna tillvaro för att ägna uppmärksamhet åt andra.

Som jag gick där och njöt af stillheten, fästes min uppmärksamhet vid en vacker barnvagn, som fördes af en sköterska, medan en ung elegant kvinna gick bredvid. Det hela var så föga i stil med den öfriga publiken, att man knappast kunde undgå att lägga märke till den intagande taflan.

Se där, tänkte jag, en ung mor, som är ute med sitt barn. Äfven hon tycker om den gamla staden, där söndagen är tyst och där man får gå i fred, men det oaktadt undrade jag öfver, att hon föredrog de smala gatorna och deras åldriga hus, där hon tydligen inte hörde hemma, framför de eleganta promenaderna i den nya staden. Då jag kom närmare, undrade jag inte längre. Jag förstod mycket väl hennes val af promenadplats. Den unga modern var prinsessan Margareta.

THORE BLANCHE.

ERNST JOSEPHSON.

Bäraren af detta lysande konstnärnamn hade länge varit nedbruten af kroppslig och andlig sjukdom, då döden satte slutpunkten för hans lif. Ernst Josephson var vid sitt fränfalle 55 år gammal, mankraftens och de mogna gärningarnas åldersskede. För honom, den impulsive, passionerade, lifsberusade konstnären med ett haf af veka och varma känslor i sin själ, var det förvisningens ålder, ty andar af hans art förbrinna fort, förtäras af sin egen eld.

Hur äktsvenskt var icke hans konstnärsoede! Full af entusiasm, af snille och idéer, kastade han sig in i striden för en ny svensk konst, blef de ungas härförare i kampen mot den torra och trångbröstad akademiska riktningen, svingade sig själf upp till en af vår moderna konstns yppersta kolorister och stämningsmålare, tills bristande förståelse hos såväl kritik som publik slog sin klo i hans ytterst känsliga sinne och kom strängarne i hans själ att darra af vemod och bitterhet. Sist kom själssjukdomen och därmed var hans konstnärsbana bruten.

Under de ljusa ungdomsåren, efter det lärotiden vid Konstakademien var till ända, vistades han ute i Europa, besökte Holland, Italien, Spanien och först och sist Paris. Med kärleksfull innerlighet fördjupade han sig i de gamla mästarne, kopierade Rembrandts "Syndikerna" i Amsterdam och Tizians "Venus" i Uffizzierna, hvarjämte som själfständiga resultat af dessa hans studier framgingo de båda målningarna "David och Saul" samt "Faun och nympf".

Köp Vänersborgs Balskor!

Bästa svenska fabrikat!

Lätta! Eleganta! Hållbara!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.

Tillverkas som specialitet efter Wienermetod af

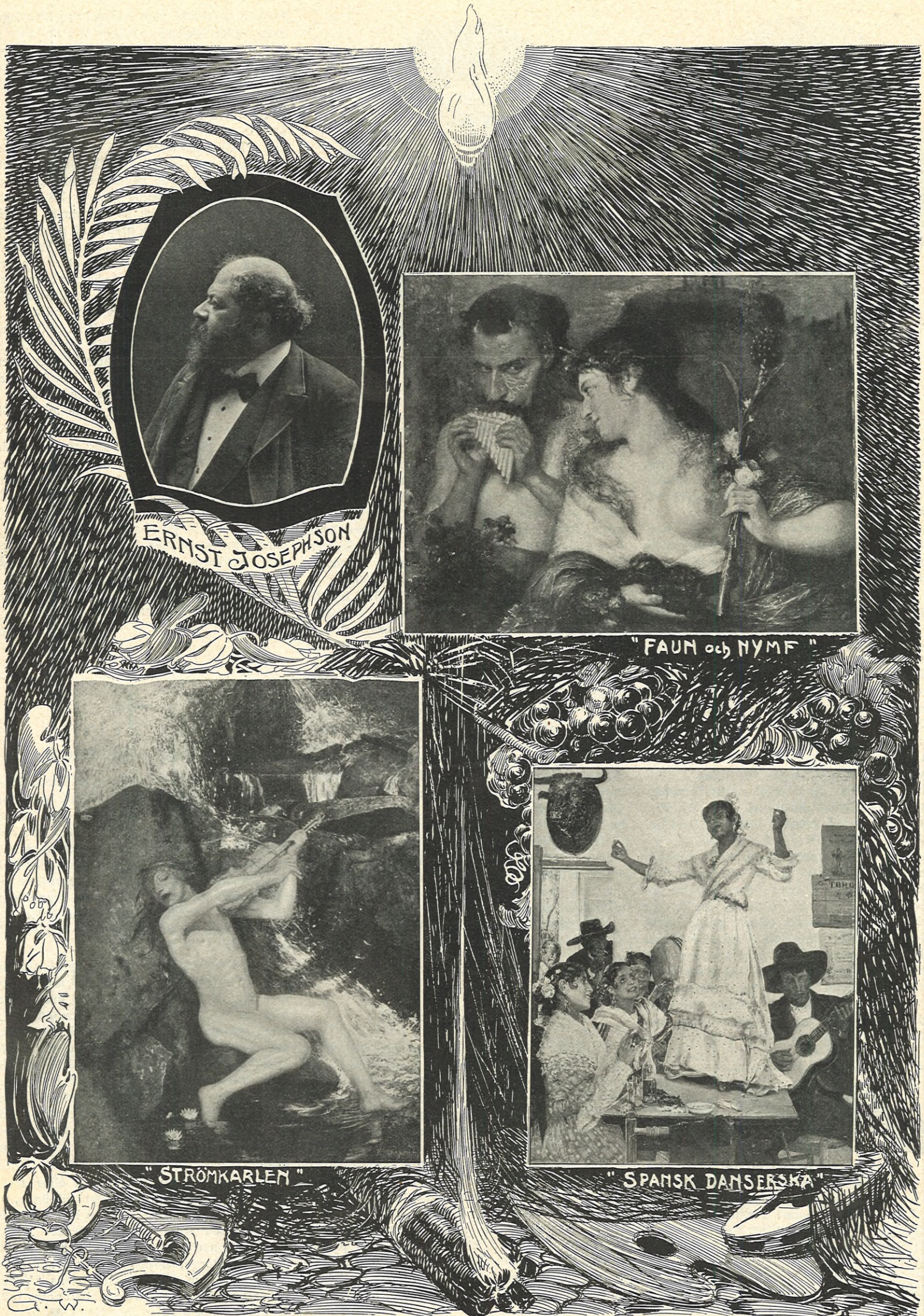
Aktiebolaget

A. F. Carlssons Skofabrik, Vänersborg.

Försäljes i minut hos de flesta skohandlande i riket.

LUZERN

Förnäm vistelseort under sommaren.
G: D HOTEL NATIONAL.
Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön. Rum från 4 kr. Ill. prospekt gratis.

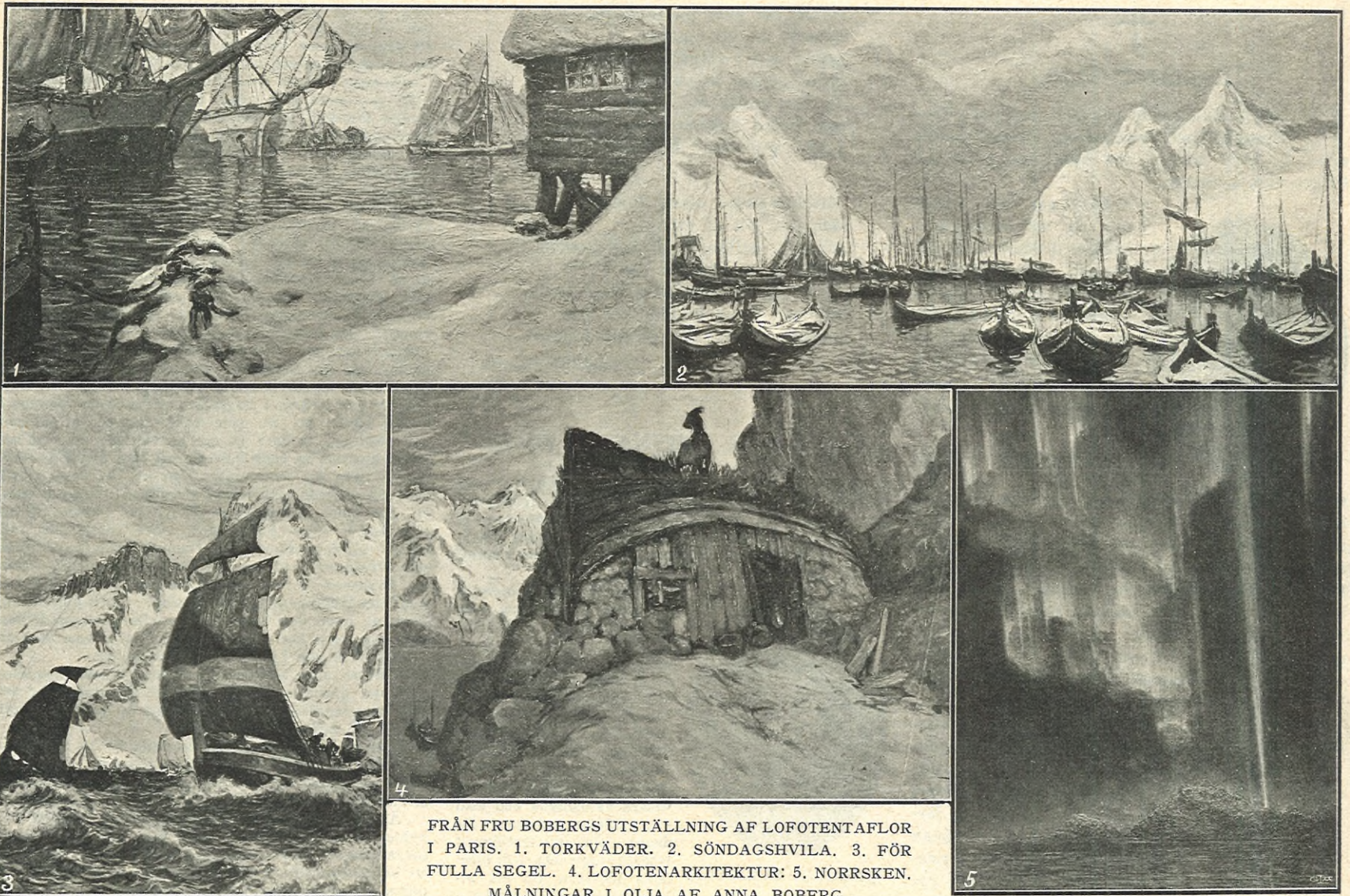

ERNST JOSEPHSON

"FAUN och NYMF"

"STRÖMKARLEN"

"SPANISK DANSERSKA"

FRÅN FRU BOBERGS UTSTÄLLNING AF LOFOTENTAFLOR I PARIS. 1. TORKVÄDER. 2. SÖNDAGSHVILA. 3. FÖR FULLA SEGEL. 4. LOFOTENARKITEKTUR: 5. NORRSKEN. MÅLNINGAR I OLJA AF ANNA BOBERG.

I Paris blef han porträttmålare i stor omfattning — det var hufvudsakligast sina svenska artistkamrater därstädes han återgaf — och dessa människokarakteristiker i färger äga en påfallande objektivitet i uppfattningen, hvarjämte själfva målningsstillet visar, hur starkt Josephson tillägnat sig de moderna strömningarna i den franska konsten.

I Spanien tillkommo bl. a. de båda dukarne "Spanska cigarrettmakerskor" och "Spanska smeder", äfvensom den här afbildade "Spansk danserska", hvare han med intensitet tolkar lifsglädjen, bekymmerslösheten hos dessa söderns barn, med hvilkas lekande själsläggning hans

egen i lyckliga stunder var så starkt befryddad.

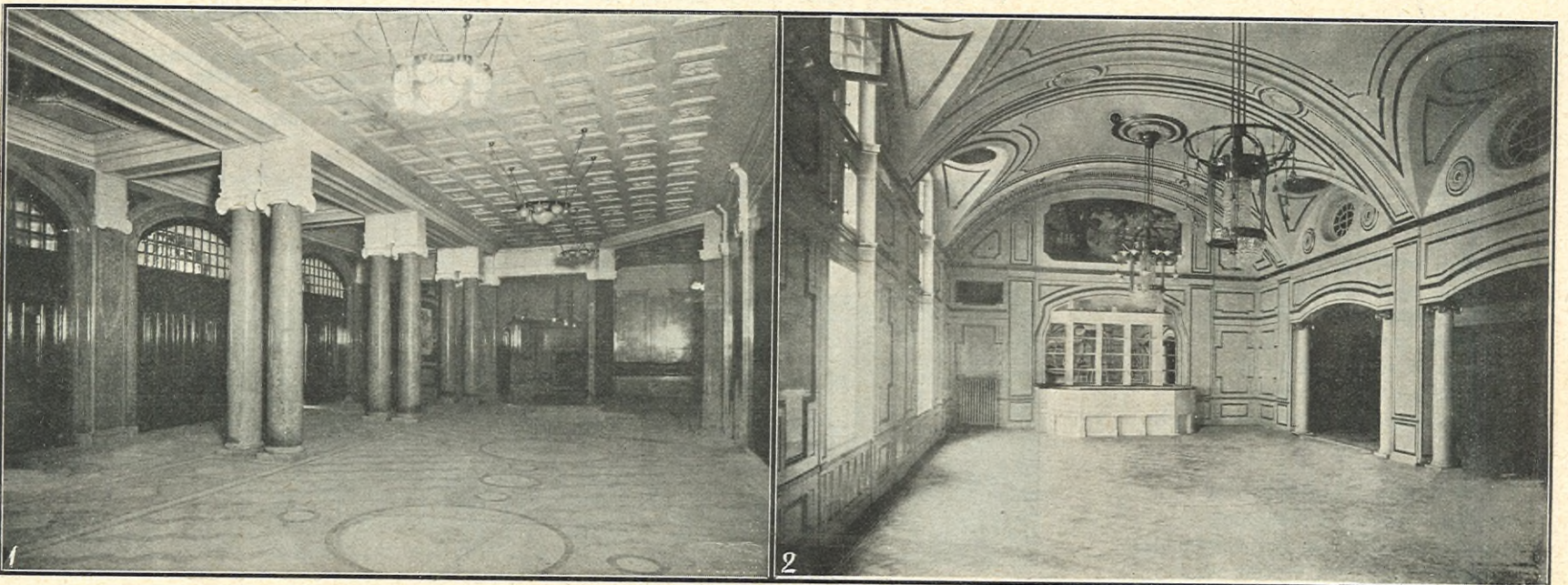
I "Strömkarlen", detta sällsamma verk af en sjudande och kämpande konstnärsfantasi, har han gifvit något af sin personlighets innersta. Ynglingagestalten i forsens hvirflar och med den guldkimrande fiolen under hakan samt det förtviflade ansiktsuttrycket är konstnärens själ i hans ångestfulla kamp att nå det oupphinneliga.

Som skald var Ernst Josephson samme känslövarma och färgrike skildrare, en äkta lyriker, hvars ofta enkelt gestaltade strofer innehålla skär och gripande poesi. De båda

diktsamlingarne "Gula rosor" och "Svarta rosor" skola därför alltid komma att intaga en bemärkt plats i vår vitterhet, ty de afspegla på det intimaste alla nyanserna i hans sjäslif, från den dionysiska lifsberusningen till vemodet och den purpursvarta sorgen.

Hans snille var lika stort som hans känsla var varm, och han skänkte af båda med öfverströmmande hjärta. Den gärning han lämnat efter sig i sin samtids kultur förtjänar därför hans lands tacksamhet och pietetsfulla hägn.

E. H—N.

FRÅN DEN I DAGARNE INVIGDA NYA TEATERN VASAGATAN. 1. DEN NEDRE ENTRÉHALLEN. 2. STORA FOAJÉN EN TR. UPP. A. BLOMBERG FOTO.

ESAIAS COLLIN.

EN SKALD har skördats af liemannen. Trafikchefen och författaren Esaias Collin afled i Gefle natten till söndagen efter en längre tids sjukdom.

Han var född 1866, var en tid stationsinspektör i Mariefred, öfvergick sedan till Rimbobanan, där han tjänstgjorde som trafikinspektör, och blef i början af innevarande år utnämnd till trafikchef för Uppsala — Gefle — Ockelbo järnvägar.

Den aflidne var emellertid mest känd för sin skönlitterära verksamhet, som han fann tid att odla bredvid det praktiska arbetet. Han ägde en anmärkningsvärd dikterisk begåfning, skref flytande och klangfull vers och fann lätt lyckliga uttryck för intima bilder från hemmets värld och osökta naturstämningar. Flere intagande dikter af hans hand ha vid olika tillfällen stått att läsa i Iduns spalter, och äfven på prosaberättelsens område försökte han sig med framgång.

År 1895 fick Esaias Collin hedersnämning af Svenska akademien för diktyckeln "Ur Arild Ugerops saga" och två år därefter samma utmärkelse för den episka dikten "Mickel i Tenhult", som utgifvits på A. Bonniers förlag. År 1902 utkom diktsamlingen "Spelman Hjärts visor", och 1904 erhöill diktaren akademien mindre guldmedalj för en samling sonetter.

Vi meddela här nedan en hittills opublicerad dikt af den allt för tidigt borttryckte sångaren, en bild från det hemmets lif han helst och med sådan innerlighet besjög, hvilken nu får en särskild slöja af vemod:

OFÖRGÄTLIGT.

RÖDT BLAND vinterdimmorna
aftonrodnadsstrimmorna
lyste vid din födelse, min son,
och ditt första späda skri
dränktes vemodsstilla i
tempelklockans klang, som ringde
fastlagsvesper andra sidan ån.

Glad att kampen slutade,
trött din moder lutade
hufvudet mot kuddens hvita var.
Under ögonlockens frans
stilla som en stjärnas glans
brann reflexen af den högsta
lycka, lifvet åt en kvinna har.

Mycket, som jag pröfvade,
som jag njöt och öfvade
genom dagarnas och årens tåg,
hvirflades som gula blad
eller rann som sand åstad
utan spår och utan märke,
som en farkost plöjer havets våg.

Många solskensfärgade
minnen knappt jag bergade
under tak — så var det vissna strån.
Mången sorg trots ömsint vård
i min hågkomsts örtagård
gled ifrån mig och blef borta,
liksom hvirfveln suger ned ett spån.

Hvem ger svar på frågorna,
hvarför du ur vågorna
lyftes upp i ständigt samma glans?
Huru genom årens fart
du kan stråla lika klart,
som bland dukens nötta färger
guldet glimmar i madonnans krans.

Kvällningsljus bland frostiga
dimmor, fall af rostiga
kläppar, kallande till fastlagsbön —
taflan är sig genast lik:
spädt jag hör min förstlings skrik,
och mot hvita kudden ser jag
modern hvilad, öfverjordiskt skön . . .

ESAIAS COLLIN.

EN MÄRKLIG KVINNA AF FOLKET.

I DET GALLERI af förtjänta svenska kvinnor, som i Idun tidt och ofta göras till föremål för skildringar och porträtt, är det med nöje vi i dag presentera bilden af en kvinna ur arbetsklassens led, hvars intelligenta, goda drag låta oss ana en person med mindre vanliga egenskaper.

JOHANNA SVENSSON.

Fru Johanna Charlotta Svensson är ett namn, som har god klang på väfnadsområdet. Hon har nämligen under en lång följd af år, på uppdrag af Uppsala läns hushållningssällskap, verkat som lärarinna i den väfnadskonst, som utgår från "Handarbetets Vänner". Öfver hela länet har hon utbredd kännedom om de vackra väfnaderna och med sitt lifliga intresse för denna art af textilkonst lyckats uppväcka och bibehålla kärleken till ett arbete, som är afsedt till hem-

mens nytta och förskönande. Den, som skrifer dessa rader, är en f. d. enskild elev till fru S. och kan alltså af egen angenäm erfarenhet bekräfta, att hennes intresse för elevernas förkofran skydde inga mödor, liksom hennes goda hjärta manade henne till uppoffrande handlingar jämsides med lärarinneskapet.

Johanna Charlotta Schelén föddes på Vira bruk i Kulla församling den 17 juli 1835. Hennes fader var bruksskomakaren Schelén och hans hustru var akuschörskan vid bruket. Den lilla Johanna var två år gammal, då föräldrarna flyttade med henne till Åtvidaberg i Östergötland, som då ägdes af baron Adelsvärd. Redan vid tio års ålder fick Johanna börja väfva, och hon intresserade sig så varmt för denna sysselsättning, att hon redan vid aderton års ålder hade nått skicklighet däri. Snart lärde hon sig äfven svåra väfnader, såsom dräll och damast, hvilka väfdes i konstväfstol. Ja, hon väfde till och med dubbelschalar, då väfven vikes dubbel i väfstolen.

Vid Åtvidaberg gjorde hon bekantskap med den med henne nästan jämnåriga smedsmästaren Albin Svensson och ingick med honom äktenskaplig förbindelse år 1859. Längre fram flyttade paret till Wattholma i Uppland, har äfven bott i Visby på Gotland, men hamnade slutligen i Uppsala år 1878. Här var det som länets dåvarande, för slöjden så nitiske höf-

ding greve Adolf Hamilton uppsökte fru Svensson och öfvertalade henne att låta undervisa sig i Handarbetets vänners väfnader för att sedan på Uppsala läns hushållningssällskaps vägnar verka som lärarinna i socknarne. Detta skedde år 1882. Grefve Hamilton hade ej kunnat göra något bättre val af lärarinna, ty genom intresset för sitt kall och hennes stora undervisningsförmåga lärde hon sina elever att öfvervinna alla svårigheter. Fru Svensson mottog alltså det förtroendefulla uppdraget, oaktadt hennes tid ju var mycket upptagen af hennes stora familj; de hade sju barn och äfven flere gesäller i hushållet. Men det kunde ske, därför att barnen mestadels voro fullvuxna. Efter några veckor hade fru Svensson lärt sig alla de af Handarbetets vänners på nytt upptagna allmogeväfnaderna såsom krabbasnår, dukagång, rosengång, de båda flossorna, gobelin eller rödlakan och opphemta m. m. Nu ordnades i Uppsala en väfskola för lärarinnor. Och sedan hvarje sommar i socken efter socken uppläts vanligen någon af folkskolelokaler till väfskola, där fru Svensson ett par månader under den ljusa tiden undervisade församlingens unga kvinnor, hustrur och döttrar i de vackra väfnaderna. Då kunde ibland hända att de, som voro upptagna af slättern och skörden, kommo in om aftonen för att bese arbetet, hvarvid de beklagade sig att icke äfven de hade tid att lära sig detsamma. Men fru Svensson visste råd; hon ofrade sina lediga stunder åt många af dem, ja, hon kunde ibland sätta till nattens timmar för att tillmötesgå deras önskingar. Det hände ock, att mycket förnäma damer sökte hennes hjälp för att förse sina våningar med de stilfulla väfbroderierna. Men fru Svensson kunde ju ej borttaga något af den tid, som Hushållningssällskapet anslagit; dock gjorde hon äfven nu hvad hon kunde, ty för alla intresserade hon sig, hög som låg, rik som fattig, alla, som älskade arbetet, ville hon hjälpa med råd och dåd.

Efter en nära nittonårig verksamhet måste hon slutligen på grund af försvagade krafter afsäga sig det kära lärarinneskapet och ägna sina återstående dagar helt åt sin familj.

Men icke endast som väflärlarinna är fru Svensson utmärkt, hon är äfven en präktig husmor. Sina barn har hon uppfostrat till dugliga och aktade samhällsmedlemmar.

Äfven har hon ofrrat tid och krafter åt nykterhetens stora sak. Både hon och hennes man hafva länge tillhört goodtemplarorden. Hon har skött ett barnstempel där, och han har varit skattmästare för några af ordens föreningar i Uppsala.

Nu äro de båda vördnadsvärda sjuttiåringarne ensamma i sitt hem och lefva i sina rika och glada minnen, fröjdande sig åt barns och barnbarns kära besök.

EN F. D. ELEV.

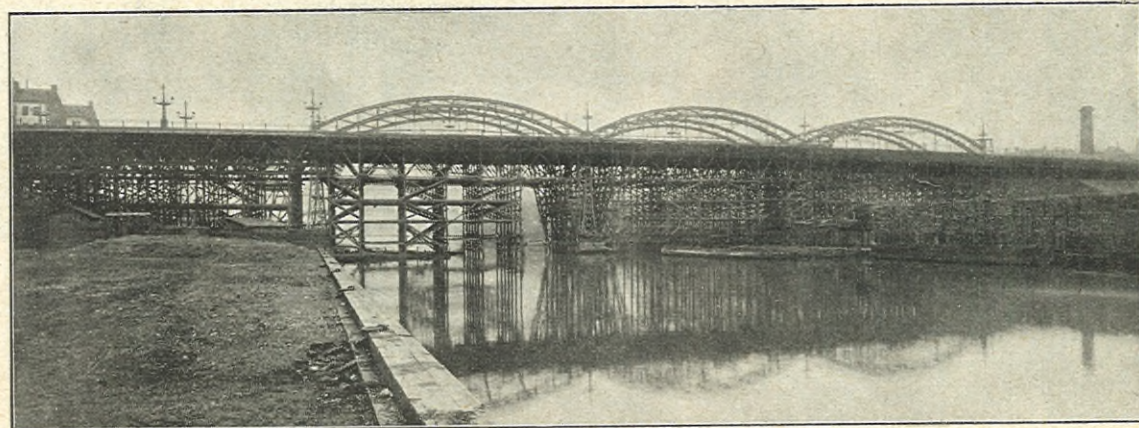
S:T ERIKSBRON.

DEN KOLOSSALA bro, som öfver Rörstrandsviken skall utgöra förbindelsen mellan två af hufvudstadens lifligaste stadsdelar, Vasastaden och Kungsholmen, när i dessa dagar sin fullbordan. Detta Stockholms hittills största brobyggnadsarbete är af en verkligt monumental karaktär på samma gång det fyller en länge känt trafikbehov.

Beslutet om bronns uppförande fattades år 1900 af Stockholms stadsfullmäktige och för ändamålet anslags ett belopp af 995,000 kr., utom 115,000 kr. till ordnandet af S:t Eriksgatan.

Ritningar och kostnadsförslag utarbetades af stadens byggnadskontor och arbetet på själfva bron påbörjades den 13 juni 1903.

Bron är 18 meter bred samt försedd med två körbanor och gångbanor på båda sidor. Belysningen sker från 22 gaskandelabrar, hvaraf 16 äro anbringade på stolpar och 6 hänga i bågarna.

DEN NYA S:T ERIKSBRON I STOCKHOLM. A. BLOMBERG FOTO.

Lagermans flytande putspomada BON AMI.

Arbetet har stått under ledning af byggnadschefen och arbetets kontrollant har varit kaptenen vid Väg- och vattenbyggnadskåren A. Lundberg. Närmaste tillsyn öfver arbetet har handhafs af arbetsförman A. O. Andersson.

Beträffande fördelningen af de olika kostnaderna för olika slag af arbeten må anföras att för grundläggningsarbetet åtgått 238,000 kr., för broöfverbyggnaden af järn inemot 500,000 kr., för tilläggsarbetet 10- å 15,000 kr., för landfästen och stödjemurar 30,000 kr. etc.

ETT LÖFTE. AF ANNA LISA ANDERSSON.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

HAN ENDAST såg på henne, han kunde icke lyfta de förlamade armarna till en smekning.

Det var som om Beate-Sofie först nu lärt sig känna sin far, allt hvad som varit hade hon glömt, hon kände endast denne olycklige far, som låg här orörlig och som kallat henne sin lilla flicka för första gången i lifvet. Åh, hon ville kämpa med själfva döden om faderns lif, som hon sedan skulle göra så fridfullt och lyckligt som en vacker sommarafton!

Hon märkte icke själf, hur utmattad hon blef af det ständiga vakandet, ty åt ingen annan ville hon anförtro vården om den sjuke. En sällsam kraft höll henne uppe och sporrade henne till nya ansträngningar.

Men efter en tid blef det klart för alla, att grefve Axels lidanden snart skulle vara slut, och nu lämnade Beate-Sofie icke mer faderns rum. Hela dagen satt hon där med hans händer i sina, och då och då kunde han le emot henne med en smärtsam ömhet.

De långa, tysta nätterna satt hon där lika troget, lyssnande i bäfvan till suset af dödsängelnas vingar. Så en morgon, då den gråa dagen bröt in, kom han, den fruktade gästen, och lade sin kalla hand på grefve Axels hjärta.

Beate-Sofie såg faderns ögon brista och då blef allt mörkt för hennes egen blick.

Då fastern en stund senare kom in i rummet, fann hon Beate-Sofie medvetslös hopsjunket invid bädden, där Axel Stierne låg död, och öfver de stelnade dragen låg ett sådant ljusst skimmer, som om hans oroliga ande ändtligen funnit hvila och evig frid.

*

Grefve Axel skulle hvila i grafkoret, där den gamla familjens medlemmar funno sin sista hvilostad. Alla förberedelser gjordes, hela familjen skulle resa med ned till det gamla godset, där Beate-Sofie sedan skulle stanna och försöka reda ut affärerna.

Dagen före afresan mötte Beate-Sofie löjtnant Lillie på gatan. Genom den täta, svarta slöjan lyste hennes ansikte hvitt som marmor. Han kom emot henne och hälsade vördnadsfullt, tveksam om han skulle våga stanna eller ej. Men hon sträckte själf handen till hälsning, och när Sven Lillie kände den ligga darande i sin, förlorade han själfbehärsknigen.

“Beate-Sofie, älskade,” hviskade han lidelsefullt.

Hon såg fullt och klart in i hans ögon.

“Älskade,” kom svaret utan tvekan.

Han måste göra våld på sig för att kunna gå lugnt bredvid henne. Tysta gingo de båda gatan framåt.

Till slut talade Beate-Sofie och hon kände icke själf igen sin egen röst, den lät så främmande, bruten och klanglös.

“Vet du, att jag är skulden till min fars död, finns det någon lycka och frid på jorden för en sådan som jag?”

Han såg häpen på henne, men så tänkte han på, hur hon vakat vid faderns dödsbädd och hur nervös och förstörd hon måste vara, och han talade lugnande och tröstande till henne.

Men hon hörde knappast på, utan skakade blott sorgset på hufvudet.

“Du förstår inte, du kan aldrig fatta, att jag verkligen begått ett sådant brott, jag har dödat honom, han kom till mig, då han var i nöd, och jag stötte bort honom och dref honom genom min hjärtlösa hårdhet i döden.”

Sven Lillie gick länge tyst, han vågade ännu icke tala, för att icke säga något hårdt om den döde. Han visste mer än väl, hur grefve Stierne lefvat, först då han var i nöd, tänkte han på dottern, som måste offras för att kunna tillförsäkra honom själf medel att fortsätta med sitt slösaktiga lif. Det var mycket, som Lillie gissade sig till af det, som passerat mellan far och dotter.

“Käraste, du öfverdrifver din skuld,” sade han till slut, “din fars dagar voro troligen räknade ändå, fast det genom en olycklig tillfällighet råkade bli liksom en följd af ert samtal, men du rör icke för det och intet kan göras däråt, ty ingen kan väcka de döda till lif på nytt.”

“Jag har begått ett brott och jag måste också försona det,” invände hon orubbligt. “Farmor sade alltid, att den som är stark nog att synda också måste vara stark nog att bära straffet, och förr än jag känner, att jag fått förlåtelse, förr har jag icke någon rätt till lycka.”

“Älskade, är det icke straff nog att du redan lidit och att du älskar en fattig löjtnant, som ännu icke på länge kan bjuda dig ett hem,” invände Lillie.

“Nej, nej, fattigdom är intet ondt, då man sannt och troget älskar hvarandra, och du får inte motsäga mig i detta, jag måste försona, hvad jag brutit.

Det sorgligaste är, att du skall få lida oförskyldt för min skuld och därför måste du ha frihet, jag vill icke hålla dig bunden med några löften. Jag älskar dig, nu och för evigt, och jag vill, att du skall veta det: intet i världen kan vända mitt hjärta från dig. Men vi måste skiljas nu och icke mötas, förrän jag vet, att allt är försonadt. Om då ännu kärleken till mig lefver i ditt hjärta, då blir jag din med lycka och stolthet, vore du än den armaste bland arma!”

Sven Lillie bestormade henne med böner, men allt var förgäfvets. Beate-Sofie vek icke en hårsman från den tunga pliktens väg hon valt att vandra. Då han såg, att det var omöjligt att rubba hennes föresats, frågade han slutligen bedjande:

“Men skrivva till hvarandra få vi väl ändå göra, inte kan du neka mig den lyckan?”

Beate-Sofies ansikte var liksom stelnadt i smärta och hon såg på honom med stora, tröstlösa ögon.

“Sven, du vet att jag älskar dig, att jag håller för den högsta lycka på jorden att få bli din hustru, men icke ett solgrand af denna lycka vill jag smyga mig till. Då jag sonat min skuld, vill jag taga lyckan fullt och helt, i visshet om, att Allfader själf skänker mig den. Om din kärlek är lik min, skall den hjälpa dig genom sorgen och lidandet och gifva dig kraft och mod. Känner jag så med mig själf, att jag fått förlåtelse, då är vägen till lyckan och lifvets fullhet klar för mig.”

Huru Sven Lillie bad, så lofvade hon till slut, att de en gång om året, vid julen, glädjens och försoningens högtid, skulle sända hvarandra som hågkomsttecken en blomma, men icke en skriven rad. — Och så skildes Beate-Sofie från sin älskade. Han stod och såg in i hennes bleka, sköna ansikte och det kom en ångestfull aning öfver honom, att år skulle gå, innan de åter skulle mötas.

*

Hylins Boro-Lanolintvål

och

Hylins Victoriatvål

äro dryga, milda, välgörande och dock billiga.

Så kom då grefve Axel Stierne tillbaka till sitt fädernehem och allt folket var samladt för att säga ett sista farväl till sin döde herre.

Den gamle hvithåriga prosten läste med darande stämma frid öfver stoftet och sedan bars kistan af underlydande ut ur kyrkan och insattes i grafkoret, där den ställdes vid sidan af unga grefvinnans. De många dyrbara kran-sarna ordnades därinne af två gamla trotjänare — en krans lade Beate-Sofie själf ned vid kistans fot. Det var en praktfull krans och bestod helt och hållet af hvita liljor, och på dessa föllo den sörjande dotterns tårar, och där lågo de och glittrade likt dagdroppar i liljornas kalkar. Doften från blommorna var bedöfvande, och då Beate-Sofie kastade en sista blick öfver blomsterprakten, lyste de hvita liljorna likt snö ur grafkammarens dunkel — det var den fattige Sven Lillies sista hälsning till den älskades far.

Då begrafningen var öfver, stannade Beate-Sofies släktingar kvar en tid, så att hon skulle hinna sätta sig in i sitt nya lif. Farbrodern hjälpte henne att gå igenom böckerna, och så blefvo då förvaltaren och rättaren uppsagda från sina platser. Hela dagarna igenom satt Beate-Sofie med farbrodern och åhördet taligt alla invecklade förklaringar öfver affärerna, och med sådan energi satte hon sig in i förhållandena, att farbrodern blef alldeles förvånad. Hans egna döttrar voro endast som glada, tanklösa barn, men Beate-Sofie hade en gammal, pröfvad kvinnas förstånd.

En dag kallades allt folket upp till gården, ty Beate-Sofie önskade tala med dem.

De kommo alla, undrande hvad deras unga fröken hade att säga. Då alla voro samlade, kom Beate-Sofie ut till dem. Hon hälsade först vänligt på dem och så började hon tala, och den vackra, fulltoniga stämman hördes tydligt af dem alla.

“Mina kära vänner, ni veta alla hvilken svår förlust, som nyss drabbat mig. Ni veta också, hur min faders förvaltare lämnat godset, hur det på några få år blifvit vanskött och utarmadt från att ha varit rikt och gifvande. Ni själfva lida nöd och ha många gånger klagat, fast ingen lyssnat till er klagan. Nu är det mitt allvarliga uppsåt att arbeta på godsets återupprättande, att återskänka er själfva det välstånd, som rådde här under min dyra farmoders tid. Jag har afskedat förvaltaren och rättaren, ty det finns inga medel till att betala sådana. Viljen I alla hjälpa mig, så att mitt fädernegods skall kunna återvinna hvad det förlorat samt ni själfva den lycka ni ägde förut, då lofvar jag heligt att offra alla mina krafter på detta mål och måtte Gud allsmäktig gifva mig kraft att hålla mitt ord!”

Det blef en stunds djup tystnad, så bröt ett dämpadt bifallssorl ut. Allmogen visade inga starkare glädjeyttringar inför den unga fröken, som stod så blek framför dem i sin dystra sorgdräkt. En gammal hvithårig torpare steg till slut fram och talade:

För unga flickor

rekommendera vi Rygg- och Brösthållaren Perfekt, ty den förhindrar »runda skuldror» och isynnerhet att den unga flickan »lutar framåt». Den gifver en rak och vacker hållning, tvingar bröstet fram och skuldrorna tillbaka, styrker ryggen. Perfekt är oundgänglig för hvarje ung flicka med anlag att gå framåtböjd. Perfekt är den enklaste, den mest praktiska Rygg- och Brösthållaren, som hittills blifvit erbjuden uti handeln.

Har Ni icke lust att försöka?

Uppgifv ålder och hvilken färg Ni önskar. Finnes uti hvitt och beige. Pris pr st. 3 kr. 50 öre. Till landsorten mot postförskott. Ensambörsäljare:

BUTTERICKS MÖNSTERAFFÄR,

A.-B. MARIUS HARTZ.

Drottninggatan 72. Riks 1726.

«Hon vet nog själf, nådig fröken, att vi ingenting högre önska, än att få tjäna henne af alla våra krafter så som vi och våra fäder före oss alltid tjänat familjen Stjerne. Det är svåra tider för oss, men om vi ha klagat, är det för att vi aldrig sågo någon väg ut ur eländet, men nu, då fröken själf kommit till styret, skola vi alla hugga i med nya krafter och friskt mod, för nu kunna vi hoppas på bättre tider. Och om en gammal fattig torpares böner kunna göra något inför vår Herre, så vill jag för hvarje afton bedja, att han håller sin starka hand öfver vår älskade fröken. Hon får inte tycka, att jag är närgången, för hon vet, att jag från barndomen tjänat hos gamla grefvinnans man, öfverste Axel Stjerne, och jag har sett både hennes far och henne själf växa upp och hon vet, att gamle Sven aldrig svikit sin trohet mot familjen.»

Det drog som en morgonrodnad öfver fröken Beate-Sofies bleka kinder, och hon räckte ut handen mot den gamle och sade röd:

«Tack tack, kära Sven, jag vet hur troget du alltid tjänat vår familj och nu hoppas jag, att vi alla här en gång få tillsammans glädjas åt bättre tider.»

Många af de öfriga kommo nu fram och betygade sin glädje öfver, att fröken Beate-Sofie själf skulle sköta godset. Hon tackade dem hjärtligt och så skildes man åt och alla gingo hem, uppfyllda af glädje och förtröstan.

På hemvägen talade männen allvarligt om, hvilket drygt arbete den unga fröken åtagit sig, och innan de skiljdes åt, var den öfverenskommen träffad, att alla skulle, i den mån de förmådde, göra dubbla dagsverken till herregården, för att så mycket som möjligt underlätta det svåra företaget.

Efter någon tid reste Beate-Sofies släktingar tillbaka till hufvudstaden, men dessförinnan hade änkeprostinnan Siöö anländt till herrgården, där hon skulle stanna som hjälp och skydd åt den ensamma unga flickan.

Prostinnan hade varit barndomsvän till gamla grefvinnan och höll af den unga som sitt eget barn.

Så började den sörjande dottern sitt lifsvärf: att befria faderns minne från hvarje skuld samt återställa fädernegodset i dess forna välstånd.

Farbrodern hade lyckats göra upp med den aflidnes fordringsägare, så att dessa nöjde sig med vissa afbetalningar per år på det villkor att all skuld jämte räntor skulle vara betalda inom loppet af tio år. (Forts.)

FRÅN IDUNS LÄSEKRETS.

TILL SIGN. AX. L.

EDER ANMÄRKNING är fullkomligt på sin plats. Men densamma bör ej träffa mig. I min uppsats för Idun om Åbo historiska museum hade jag med tacksamhet nämnt kommerserådet Fredric von Rettig, men hade bladets Redaktion med för tidningsmän sedvanlig »strykningsifver» bortlämnat detta ur uppsatsen. Helsingfors i nov. 1906. V. LINDMAN.

HJÄLP DE GAMLA!

Behjartansvärda tanke: »hjälp de gamla Och ensamma, som hunnit lifvets höst.» Den säkert funnit genklang, denna röst, Som höjts för att en skärf — i kärlek — samla.

Och säkert skall den finna öppna händer, Som villiga till stacken dra sitt strå, Ty vet att utaf många sandkorn små Omsider det kan bildas stora länder.

Och du, som friad är från allt bekymmer, Med tryggad framtid och ekonomi Som ej behöfver undra: »hur skall bli En gång för mig, då lefnadsafton skymmer?»

Och som fått lifvets solljus på din sida, Då på en annans det föll skugga blott, — Som fick det hårda ödet på sin lott Att ensam stå i hela världen vida. —

Du skall nog gärna handen hjälpsamt räcka Och dela med utaf ditt öfverflöd. Att lindra sjukdom, — kanske äfven nöd — Så långt som din förmåga sig kan sträcka.

Och du, som ännu ung och modig kämpar Och fram i lifvet går med friska tag, Var viss det kommer dock till sist en dag, Då åldern lefnadsmod och krafter dämpar.

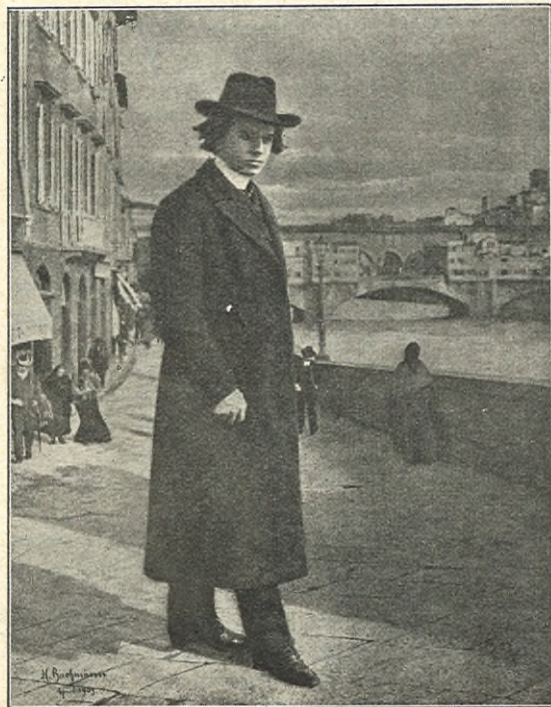
Då kanske blir en gång till eget bästa Det goda, som du nu i kärlek gör, Välsignelse det säkert med sig för. Du gjort dig själf det som du gjort din nästa. Ove.

TEATER OCH MUSIK.

KGL. TEATERN. En ny tenor är icke någon alldaglig företeelse vid vår lyriska scen, och det var därför att förutse, att publiken skulle intresseras af hans framträdande, då han härom dagen debuterade som Wilhelm Meister i Mignon. David Stockman heter den unge sångaren och hans röst visade sig vara en äkt-lyrisk tenor, icke af något betydande omfång, men med ljus klangfärg och af genomgående välljud. Den dramatiska framställningen var ytterst knapphändig, men förklaras af sångarens ungdom och bristande scenvana. Det väsentligaste: en vacker röst, som efter vidare utbildning kan blifva vår opera till stor nytta, finnes emellertid; förmågan att dramatiskt utforma en figur torde helt visst kunna utvecklas efter hand, ty i allmänhet växa tenorernas skådespelareanlag ytterst långsamt fram.

Hr Svedelius sjöng vid samma föreställning Lotharius parti för första gången och redde sig öfvervägande bra med den smäktande basrollen.

— Vid senaste repisen af Puccinis opera »Bohème» återgaf fröken Hesse likaledes för första gången Mimis roll. Den unga sångerskan utförde partiet med mycken

JAN KUBELIK.

känsla och karaktäriseringsförmåga och rösten klingade särdeles vacker. När man sammanställer hennes nyss så skänkskt och friskt utförda Bastienne i Mozarts lilla sångspel med den vecka parisergrisetter i Puccinis opera, stå dessa båda uppgifter som två på skilda områden vunna konstnärliga segrar, ty hvilka den unga framåtsträfvande sångerskan är att lyckönska.

— Igl. operan gaf i lördags sin andra symfonikonserter, hvilken var uteslutande ägnad åt den franska tonkonsten.

H. Berlioz' Symphonie fantastique, som förut uppförts här, bjuder nog på en anseelig mängd musik, men trots dess passionerade karaktär, lämnar den åhöraren i fred för alla djupare sensationer. Den kan kittla för några ögonblick på grund af orkestrala öfverraskningar som i »Valpurgisnattsdrömmen», men därvid stannar det.

Som ytterligare prof på högt drivven orkestral målning följde César Francks »Le chasseur maudit» och »L'après-midi d'un faun» af C. Debussy samt till sist två stycken af Saint-Saëns, hvaraf »Danse macabre», med sin bisarra och mystiska karaktär föreföll att mest intressera publiken. Hr Armas Järnefelt dirigerade temperamentsfullt det hela och k. hofkapellet hedrade sig med ett fulländadt spel.

ÖSTERMÄLMSTEATERN. Det danska skådespelarsällskapet afslöt i måndags sin korta sejour härstädes med uppförandet af Sven Langes skräckstarka skådespel »En förbrytare». Det med mycken verve skrifna dramat, hvari författaren visar, hur förbrytaren noga sedt icke är af den ekonomiska svårigheter hetsade och till förtviflan drifna, utan fast mer den, som under ett korrekt och elegant yttre och under den skenbara välviljans mantel handlar efter nesliga principer, bars i tredje och femte akterna af starkt dramatiskt lif. Hufvudfiguren led emellertid af felet att vara osäkert tecknad.

Hr Fjellstrup återgaf med mäterlig och ohygglig karaktäristik en procentare, och hr Dinesen sökte med alla sin talangs medel och särskildt i den patologiskt gestaltade mordscenen att ställa förbrytaren i en psykologiskt vederhäftig belysning. Trots många förtjänstfulla drag märktes likväl att rollen ej låg väl för hans kynne. Bifigurerna gäfvos i allmänhet rätt omsorgsfullt.

Den talrika publiken var entusiastisk och hyllade i synnerhet hr Dinesen.

FILHARMONISKA SÄLLSKAPETS första abonnemangskonserter ägde rum i tisdags i Musikaliska akademien stora sal och upptog uteslutande kompositioner af August Söderman.

Till ett närmare omnämnande af den intressanta konserten återkomma vi i nästa nummer.

KONSERTFÖRENINGENS FOLKKONSERT hade fyllt Katarina kyrka till sista plats af en publik, som med odelad njutning åhörde det förträffligt valda och omsorgsfullt utförda programmet. Först kom Andromeda-symfoni af Dittersdorf, därefter Södermans sorgemusik vid Carl XV:s död och synodmarsch ur Henrik VIII af Saint-Saëns.

Den vokala afdelningen utgjordes af arior af Mendelssohn och Händel, sjungna af hr Wallgren.

JAN KUBELIK, den af ett stort rykte redan omgifne unge böhmiske violinisten, gaf på måndags kväll sin första konsert härstädes efter ett program, som var ägnadt att framhäfva såväl hans rent virtuosa som djupare musikaliska egenskaper. Det inleddes med Griegs storslagna, af trolsk naturmystik genomväfda C-mollsonat för violin och piano — pianostämman utfördes af hr Eduard Goll — och förblef nog detta nummer, för bägge artisternas vidkommande, åtonens mest betydande. Hr Kubelik fick nämligen här tillfälle att låta en suverän teknik ödmjukt tjäna en konstnärlig idé, som syntes nära befrindad med hans egen individualitet. Resultatet blef således både eld och glans. Sedan fick man fullt upp af det senare i Paganinis och Wieniawskis konstmakarting, en strålände flamma af den förra i Bachs preludium. Äfven den medverkande pianisten höll sig, som sagt, högst i början, skilde sig med ära från de två Scarlatti-kapriserna, tog för hårdhänt på Chopins månstråle-nocturne och missbrukade pedalen betydligt i Liszts rhapsodi.

Programmet borde ha kastats om till vinnande af en andlig i stället för en mekanisk stegring. Publiken var fulltalig och entusiastiskt erkänsam.

J. N-g.

Genom ett misstag af konsertarrangörerna kom i förra numret af Idun ett porträtt af den medverkande pianisten hr Eduard Goll att införas i stället för bilden af hr Jan Kubelik.

Vi meddela i dag till rättelse här invid en autentisk bild af den senare, af hvilken våra läsare torde kunna konstatera, att det äfven för en kungl. hofmusikhandlarsfirma kan erbjuda sina vänskligheter att särskilja de båda håryfviga och sydländskt mörklagda konstnärerna.

Drick **SALUS CACAO!**

100 gram plomberad påse 35 öre. Renare och mera välsmakande kan Ni icke erhålla, men väl — dyrare. **HULTMANS FABRIKER, MALMÖ.**

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 48 (1039)

TORSDAGEN DEN 29 NOVEMBER 1906

19:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:
IDUN, VANLIGA UPPLAGAN KR. 6:50
IDUN, PRAKTUPPLAGAN..... > 8:—
IDUN, BIBELUPPLAGAN..... > 11:50
IDUNS MODETIDNING..... > 2:—
LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

UTGIFNINGSTID:
HVARJE TORSDAG.
ANNONSPRIS:
25 ÖRE PR MM. FÖRE,
20 ÖRE EFTER TEXTEN.
FÖR UTL. ANNONSER 40 ÖRE.

HUFVUDREDAKTÖR o. UTGIFVARE:
FRITHIOF HELLBERG.
MOTTAGN -T. KL. 2-3. ALLM. 402, RIKS 86 60.

BITRÄDANDE REDAKTÖRER:
J. NORDLING o. E. HÖGMAN.

BYRÅ:
51 DROTTNINGGATAN 51.
REDAKTIONEN KL. 10-4.
EXPEDITIONEN KL. 9-5.
ANNONSKÖNTORET 9-5.
ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.

ALLA SKRIFVELSER I REDAKTIONSANGELÄGENHETER BÖRA SÄNDAS TILL IDUNS REDAKTION, EJ TILL NÅGON RED.-MEDLEM PERSONLIGEN. REDAKTIONSTELEFONER: ALLM. 98 03, RIKS- 16 46.

ANTRACIT

uteslutande från af oss representerade grufvor.

Briketter, Hushållskol & Cokes.

Åtaga oss leveranser i partier om minst 1 hektoliter.

Rikstel. 5 75. 59 14. **H. G. Söderbergs Import-Akt.-bol.** Allm. Tel. 25 82. 4 51. Hufvudkontor: **Slussplan 63 A.**

Barnängens Vademecum.

OBS! Bland alla munvatten på hygieniska utställningen i Grand Palais, Paris 1902, var Vademecum det enda, som erhöi högsta pris, Guldmedalj, i sin egenskap af antiseptiskt munvatten.

Barnängens Tekniska Fabrik,
H. M:t Konungens Hofleverantör.

FÖRNÄMSTA MARGARIN

Arboga Margarinfabriks högsta märke.

Grand prix

med hederskors

tilldelades

Fabriken Tomten

(Alex. Lagerman Jr)

Göteborg

vid 2:dra internationella utställningen i Bryssel 1906.

ARVID LUND,

Damskräddare, 3 Norrmalmstorg 3. Förstklassig atelier för Promenad- och Ridkläder, Visit-, Supé- och Soaréklädningar. Stort sortiment i franska och engelska Nouveautéer till moderata priser.

Prenumerera på Idun!

DEN FRISKASTE och Angenämade är

F. Paulis

ELECTA
Eau de Cologne

Ser ut här

Läraren: Frits, säg, hvilken är den bästa Cacaon?
Frits: Göta Cacao, ty den dricker mamma och jag hvarje dag!

GULDMEDALJ I MILANO 1906
Göteborgs Chokolad- & Konfektfabrik

Köttextraktet BONIT

i flytande och fast form samt i kapslar rekommenderas.

BÄST ÄR

EKSTROMS JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TEKN.-FABRIK.

Radhes Hushållsansjovis

med Fyrtornets Patentlock.
Finaste kvalitet.
Mest praktiska burk.

Lohse's Liljemjolk-Tvål

oöfverträffad för hudens vård.
Originallet
af alla i handeln förekommande tvålar med samma namn.
GUSTAV LOHSE, Berlin
Fabrik för finare parfymer och toilett-tvålar. Hofleverantör
för Hans Majestät Kajsaren och Hennes Majestät Kajsarinnan af Tyskland K. och K. Österrisk-Ungersk Hofleverantör.
Finnes till salu i alla välförsedda parfymaffärer.
Firman grundlagd 1831

Au bonheur des Dames,
80 Drottninggatan 60.
Specialité: Siden- och sammetsband, ssutom hårprydnader i guld, silver, ymer och blommor, solfjädar, brudbjyll o. orangeblommor, spetsar, näskar m. m. Största lager, billigaste priser.

Prenumerera på **Barngarderoben!**

Mård- och Skunk-boor m. m.

mycket stort urval till billigaste men bestämda priser.
G. J. LINDNER.
Skindberedningsaffär. Handverkaregatan 6.

Fru Maria Lindeberg.
Egen tillverkning af KONFEKT.
28 Östra Hamngatan 28. Ingång från Köpmangatan 1 tr.
GÖTEBORG. Telefon 77 94.

EN god tvättmaskin är en stor lättnad för hvarje husmoder. Tvättmaskinen »Favorit» är en ekonomiapparat utan like, som efter endast en veckas användande inbesparar sitt pris. Finnes i hvarje välsort. Järnhandel & Bosättningsmagasin samt hos Generalagenten A.-B. Julius Slöör, Stockholm.

Norrk. Klädesv., drbid stufv. pass. t. Barnkl. Hellylle Kamg. chev. 1.50, mod. Kappt. o. imp. Regnk.-t. 2.25, Dräkt. 2.00. Alla dessa kost. 3.50. Fabr.-kont. 1 tr. Kornhamnsg 55.

Köp intet Siden

utan att först hafva begärt prof på våra garanteradt solida, utmärkt vackra nyheter i svart, hvitt och kulört.
Specialité: **sidentyger till brud-, bal-, sällskaps- och promenadtoiletter** samt till **blusar, foder m. m.** från 90 öre till 18 Kr. metern.
Vi sälja **direkt till privatpersoner** och sända de utvalda sidentygerna **tull- och portofritt** till bostaden.
Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz),
Sidentygs-Export. - Kungl. Hoflev.

Brännsår.

Vid lindrigare fall af brännskador förhindras uppkomsten af brännblåsor genom användning af Salubrin. Till behandling af brännsår användes Salubrin, starkt utspädd. Å alla större sår, som fordra längre tids behandling, bör användas enkla salubrinomslag med gummitaft, på sätt, som i bruksanvisningen meddelas.

OBS! I alla de fall, då Salubrin användes till omslag med minst en lika del vatten. Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Specer- och Färgaffärer. Partilager hos Geijer & Co, Stockholm.

SVAR

(Forts.)

N:r 136. Att läderplastik är ansträngande att lära, tror jag inte, men ni kan ej leva på det. Att afyttra de arbetade sakerna torde ske bäst på Bikupan. Att lära er läderplastik, vore nog lämpligast på Handarbetets vänner, eller hos fröknarna Nordin och Pettersson, Mästersamuelsgatan, hörnet af Biblioteksgatan.

Wira Z.

Läderplastik betalas mycket högt, men är just ej så lätt att afyttra, så vida man ej kan erhålla beställningar. Det enda sättet vore att inlämna dem på en utställning eller på ett industriloteri. Kursen behöver ej vara så långvarig, 1 mån.—6 veckor är tillräckligt, med 1 timma dagligen eller 2 timmar hvarannan dag. Jag har här i Skåne lärt för 1 kr. i timman, men det är nog dyrare på andra platser. Jag fann det dock mycket maktfullgäddande för att vilja fortsätta, ty det fordras både uthållighet och tålmod, men väl utförd, kan man väl knappast få se något mera förtjusande arbete.

Dikta.

N:r 137. Astrar låta väl ej i egentlig mening drifva sig under vintern, men genom att så fröet på kallbänk i slutet af juni eller i juli, och sedan behandla de små plantorna på vanligt sätt med skolning och utplantering på fritt land eller öppen bänk, kan man, när hösten nalkas och de första nattfrostrarna infinna sig, ha goda, knopprika exemplar, hvilka kunna fås att blomma under förvintern. Betingelserna härför äro dock att asterplantorna inplanteras i kruka så tidigt på hösten, att de äro fullrotade, när de flyttas varmare. De tåla ej någon hög temperatur och älska framför allt frisk luft, fullt dagsljus och så mycket solsken, de kunna få. Utan dessa faktorer nå de aldrig sin fulla

färgning. Att kultivera aster på detta sätt är rätt ovanligt bland trädgårdsmästare, hvarför man i god tid bör ackordera med någon att draga upp det antal planter som önskas, såvida man ej själf vill göra det. Äfven andra sommarväxter duga att drifva på detta sätt t. ex. de olika färgerna af Scabiosa, löfkojor, lejongap, reseda, flambolmster m. fl.

Nick.

N:r 138. Å huden och vissa slemhinnor, såsom t. ex. munnens och svalgets, finnes 2 olika nervändapparater, af hvilka de ena förmedla intryck af beröring, de andra förmåelser af smärta. Dessa senare ligga djupast. Ett medel säges nu ha anaestetisk verkan, då det upphäver såväl berörings- som smärtsinnet å den plats, där det anbringas. Anaestetisk verkan åter, då endast smärtförmåelserna upphävas. Om nu en slemhinna blir anaestetisk, retas den ej af slem etc. som befinner sig å densamma; vi göra intet för att aflägsna detsamma, ty vi veta ej, att det finnes där, vi få ingen hosta, som kastar upp det. I pectus-pastillerna finnes naturligtvis af anaestetiska ämnen ej så mycket, att en sådan förlamning inträder, som i nyss relaterade fall, utan böra de, måttligt brukade, verka lugnande på en genom inflammation känslig slemhinna, men böra nog ej användas vid katarrer med riklig sekretion. Pastillerna ha fått sitt namn från det la-

tinska ordet pectus, som betyder bröst. De kunna dock användas äfven för halsen i ofvannämnda lugnande syfte. Medicinare.

N:r 139. Kan ej förstå hur någon annan skall kunna besvara eder fråga, om ni ej själf kan det. Är eder man vetenskapsman, är han väl ej obekant med den bildade världen och kan ur denna välja ett passande umgänge. Finns ingen bland stadens vittre och lärde, med hvilken ni kan umgås — ja, då vet jag ingen råd.

Pelle.

— Finns det i eder trakt familjer med de nämnda betingelserna? Då borde det väl inte bli svårt att få till stånd ett regelbundet umgänge, sådant ni önskar. Bilda t. ex. en läseklubb, som samlades i tur och ordning hos medlemmarna. Hälst med stränga föreskrifter om enkelhet i mat och dryck! (Bor ni i stad, kunde möjligen en annons föra tillsammans några passande medlemmar.) — Kan ni återigen inte leta upp en enda familj efter ert sinne — ja, lef då som hittills uteslutande »för hvarandra.» Med små privata läse- och diskussionsaftnar. Har ni själf »högre intressen», kan ni säkert ge omväxling och innehåll åt familjelivet, och det så, att de unga knappt skola sakna ett vidsträcktare umgänge.

Millis Vern.

N:r 140. Ett verksamhetsfält, på hvilket en ung flicka, som vill blifva till

Friestedts-Kraftnärings
"MUM"

Svenska praktiserande läkare ha genom intyg och utredningar som åtfölja hvarje burk förklarar »Mum» vara fullt pålitligt för klena barn, gamla o. svaga personer, för att tillfoga i styrka o. välbefinnande o. få motståndskraft mot sjukdom och svaghet. Säljes å kr. 1,75 pr burk hos hrr Apotekare och Handlande. I parti genom apoteken Nordstjernan och Gripen i Stockholm, Enhörningen i Öbg o. Lejonet i Malmö.

A. W. Friestedts Fabriks-Aktiebolag.
Riks 6 18. Lca Nyg. 16. Allm. 25 47.
Stockholm.

OBS! Mumkex. Mumkarameller. OBS!

Patent. Hafremjöl.

Gyllenhammars

För närsvaga och maglidande äro GYLLENHAMMARS pat. Hafregryn och Hafremjöl utmärkta. Gyllenhammars Barnkraftmjöl öfverträffar till och med det bästa utländska fabrikat i lättsmälthet.

Nyhet!

Lingonmos med äpple.
Lingonsylt med äpple.

Aktiebolaget Lingon, Göteborg.

Intyg

öfver ÖSTLIND & ALMQUISTS Pianinon.

Det är mig ett sannt nöje kunna konstatera att de pianinon af Herrar Östlind & Almquists tillverkning, hvilka jag varit i tillfälle att pröfva, visat sig äga en mjuk, fylig och särdeles vacker ton samt ett mycket behagligt spelsätt, och jag tvekar därför ej att rekommendera dem på det varmaste.

Wilh. Stenhammar.

Gratis Katalog! 69 öfver böcker och planscher i nya ex. till mycket billiga priser med rabatt vid partiköp.

Åxel Granlund, Bokhandel, 67 Drottninggatan, Stockholm.

Från Helsinglands Linneväfveri i Hudiksvall

erhålles franco katalog & profver på dukar, handdukar, lärfter och väfnader mot 50 öre i frimärken. Öfver 100 olika mönster. Goda kvalitéer. Förmånliga priser!

Den djupa och varaktiga glansen å koppar och mässing erhålles endast då man vid putsning använder

Cyprolin puts-pomada

finnes i 10- o. 26-öres askar, i 1/4 o. 1/2 kg. burkar.

Holst & Co Tekn. Fabrik, STOCKHOLM.

Det är likgiltigt hvilket tvättpulver Ni använder, såvida Ni ej kan få Lagermans med märket "Comten"

4711
Eau de Cologne No. 4711

Känd för sin idealiskt uppfriskande vällukt

Stockholms Dagblad

är en af landets ledande politiska tidningar och tillika, på grund af sitt rika innehåll, en tidning för hemmet. Där skriva Harald Hjärne, Hugo Öberg, Karl Wählin, Alfred Jensen, Cecilia Milow, Teodor Holmberg, Cecilia Bååth-Holmberg och en mängd andra författare. Där rita Waldeck (från 1 dec. 1906) och Gunnar Widholm. Där finner Ni bestämd hållning och rikligt med roande läsning. Prenumerera på prof och Ni blir säkerligen nöjd.

Bröstsjuka.

Mörsils Sanatorium, Mörsil, Jämtland.

Öppet året om. Ren, stärkande fjällluft. Lätta kommunikationer. Första klass bord. Tidsenligt badhus. Elektrisk belysning. Flera nyinredda, förstklassiga rum. Trevliga sällskapslokaler för samkväm och tidningsläsning. Läkarevården bestrides af or T. Horney, boende inom sanatoriet. Prospekt etc genom kamrerarekontoret.

Handöls Täljstens- och Vattenkrafts-A.-B.

erhöll i Bruxelles 1906 Diplome d'honneur avec Médaille d'or et Croix d'insigne.

SUNLIGHT Tvål

På mera än ett sätt visar sig SUNLIGHT TVÅL vara till nytta. Det finnes intet som den ej rengör. Renlighet och trefnad härskar i de hem, hvar SUNLIGHT TVÅL användes.

Innan Ni prenumererar på tidning för 1907 tag Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning på prof under December månad. Postprenumeration 1 krona 5 öre.

Inf. gen. Stockholms Läkarförening.
Öron-, Näs- och Halsjukdomar.
Doktor Johan Ek,
Hamng. 24, Stockholm.
Mottagn.-tid Hvard. 2-4. Helgd. 10-11.

Doktor Carl Strömberg
Bröst- och Hudsjukdomar.
10 Vasagatan 10.
Kl. 9-10 och 3-4. Allm. Tel. 8787.

Tandläk. Elias Widfond,
25 Regeringsgatan 25,
insätter artificiella tänder Plomb. med guld,
amalgam o. emalj. A. t. 10267. Moderata priser.

Att själf måla (lackera)
möbler m. m. kan hvem som
hållst med Ripolin. 84 färgtoner. Tor-
kar fort med en porslinsliknande glans.
Otroligt hållbar. Beskrifning och färg-
karta gratis. Le Ripolin, 24 Små-
landsgratan, Stockholm.

GUBBENS
TVÄTTPULVER
är fritt från klor och andra frätande
ämnen. Användes med fördel såväl
till storbyk som småtvätt; rena, hvita,
friskt luktande kläder erhållas.
Pris 25 öre pr paket.

Holst & Co Tekn. Fabrik, Stockholm.
Julgransfoten RADIX
med vattenbehållare.
Patent 16493. Lättsåld
julartikel Passar alla
granar. Fastsatt på 1/2
minut. Absolut stadigt.
Ingen berrfällning.
Grannen hållbar i må-
nader, utvecklas med
nya skott etc. Intressant. Varaktigt. Pas-
sande även för vinterträdgårdar. Säljes
i järn-, bosättnings-, sport- o kortvaru-
affärer. I parti fr. en del grossister samt
från fabriksnederlag under postadress
"Radix", Stockholm. Telegrafadr. Tjugu-
fyran, Rikstelef. 1341, allm. 2763 & 2363.

Spritstrykjärnet "SIMPLEX"
praktiskt, elegant, billigt i bruk, om-
tyckt af alla, levereras af oss i olika
storlekar & prislägen. Begär prospekt.
CARL WALLÉN & Co,
Göteborg.
Elektr. materiel, metaller & maskiner.
Rikstelefoner 1159, 1109 & 6574.

praktiskt, elegant, billigt i bruk, om-
tyckt af alla, levereras af oss i olika
storlekar & prislägen. Begär prospekt.
CARL WALLÉN & Co,
Göteborg.
Elektr. materiel, metaller & maskiner.
Rikstelefoner 1159, 1109 & 6574.

Johns Ängtvättmaskin
(Märke "Voldampf")
Lämnas gratis på prof!
Skrif på sve-ska till
Aktiebolaget J. A. John
Ilversgehöien 122 vid Erfurt (Tysk-
land) efter prospekter och upp-
gifter öfver förnändtare.
För öfrigt fås maskinen i hvarje
bättre järn- och bosättningsaffär,
men gif noga akt på varumärket
"Voldampf", då där finnes då-
liga efterräpningar

Rudholms Kakelfabrik
Hörrköping.
Enkla och dekorativa kakel-
ugnar i modern smakriktning.
Ill. priskuran på begäran.

**OLAUS OLSSONS KOLIMPORT-
• AKTIEBOLAG •**
— Etableradt i Stockholm 1880 —
1:a Anthracit
Hushållskol Cokes Briketter
Allm. Telefon 868, 4735, 4736. Rikstelefon 179, 6610.

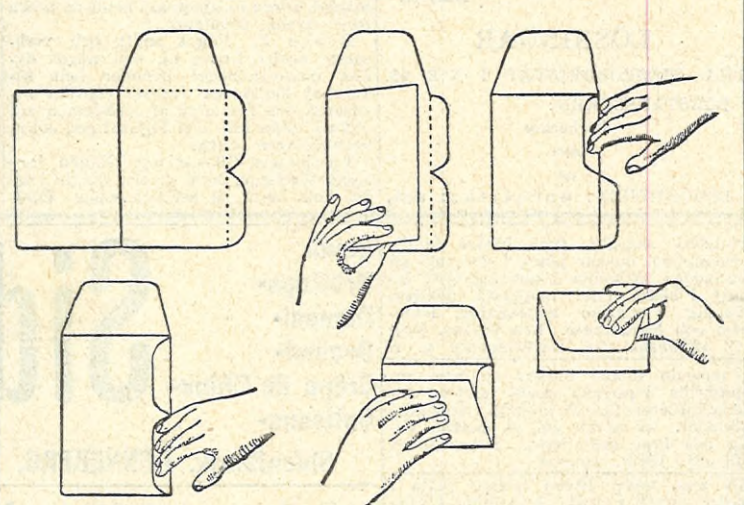
"Konstflit"
förfnämsta
hemslojds- och handarbetstidning.
Prenumerera genast, för att erhålla vackra och konstnärliga mönster och
idéer till

Julklappar!
Pris helår 5 kr., kvartal 1.50 genom alla bokhandl. och postkontor.
OBS! Svenska Mönstertidningen utkommer med samma mönsterinnehåll
som Konstflit, men med mödebilaga. Pris helår 5.50

Aktiebolaget C. O. Borgs Söner i Lund,
Färgeri & Kemisk Tvättanstalt, Ullspinneri & Väfveri, Garn- & Väfnadshandel,
rekommenderar sina tillverkningar af: Kostym-, Ytterrocks- och Klädnings-
tyger, Filtar, Schalar, Bojer m. m. samt Ullgarn och Bomullsgarn, speciellt i
fornnordiska äkta färger. Profver jämte prisuppgift sändes på begäran.
Ull tages i bytte mot varor och köpes till dagens högsta pris.
Order utföras på kortaste tid

Strengnäs Hushållsskola.
Vårterminen börjar den 15 januari. Några nya elever emottagas. Pro-
spekt genom Fru M. Braune, Strengnäs

Nytt! Uppseendeväckande! Praktiskt!
Kuvertbrefven.

Säljas hos alla välsorterade Bok- och Pappershandlare.
I parti hos Oskarshamns Tryckeri A.-B., Oskarshamn.

Nyhet!
Plisserade Kjolar
med tyg till lif.
Passar hvarje figur.
Levereras i svart, ma-
rin, brun, gråblå, grå-
grön, beige, grå, vinröd
och hvit yllebattist.
Pris med tyg till lif
25 kr.
Lösna KLÄDESKJOLAR
i svart, marin, brunt o.
grönt.
Pris 25 kr.
Till landsorten mot
postförskott.
K. L. Lundberg & Co,
56 Drottninggatan 56

KNEIPPBADEN Sommer- och Vinterkurort. Nerv-
och rheumatiska sjukdomar behandlas framgångs-
rikt med alla moderna kurmedel. Skrif till **Kam-
rerarekontoret, KNEIPPBADEN.**

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.
AKTIEBOLAG.
STENKOL COKES
Anthracit
MARIE-BRIKETTER
Varumärke. Rikstel. 427 2220 2012
KONTOR: 22 SKEPPSBRON 22.
17 STRANDVÄGEN 17.
1 PARMÄTAREGATAN 1.
Allm. tel. 2288 6019 6198

Kommandi bolaget
KOCK & Co.,
20 Skeppsbron 20,
försäljer:
**Stenkol, Koks,
Antracit.**
Rikstel. 2235 Allm. tel. 2266.

Wirserums
Ekmöbler
Stockholm, Birgerjarlgatan 22.
Göteborg, Victoriagatan 5.
Eller direkt från
EKELUNDS SNICKERIFABRIKS A.-B.
WIRSERUM.

Banyuls Trilles.
Ett aptitgivande, magstärkande vin,
afsedt för konvalescenter och svaga
personer i allmänhet. Rekomen-
deradt af många hrr läkare.
Pris pr butelj kr. 3,50 hos
HÖGSTEDT & Co,
Stockholm, 32 Regeringsgatan.

Hygieniska Dambindlar
(Menstruationsbindlar).
Behagliga att begagna, böra de i
sanitært hänseende användas af hvarje
kvinna.
Sändes mot efterkräf eller förutbetal-
ning till pris af 1 kr pr dus-sin. Bälten
därill 40 öre pr styck. Porto öfver hela
landet 30 öre för ett o m. tre dussin.
Materialhandeln i Rådhuset, Landskrona.

Stures
Frukostbitar
utmärkta såsom mellanmål
Nytt hembageri
med inredning och stor produktions-
förmåga i bättre liflig Mälarestad. Hy-
ran 550 kr. Ingen torde reflektera som
ej kan astadkomma fullt förstklassigt
Stockholmsbröd — speciellt franska
bröd, hvaraf man har stort behof på
platsen. Svar till »God bagerivinst»,
under adress S. Gumæli Anuonsbyrå,
Stockholm.

Doktor Wheelers härthé,
enastående för hårets skötsel. Pris kr
1.10. Franska Parfymmagasinet, Drott-
ninggatan 21
OBS! Särskild kvalitet för
hårets blekning.
Till landsorten mot efterkräf

Från Helsinglands Linneväfveri
i Hudiksvall
erhålles franco katalog & profver på
dukar, handdukar, lårfer och väfnader
mot 50 öre i frimärken. Öfver 100 olika
mönster. Goda kvalitéer. Förfnämliga
priser!

Unga damer,
hvilka önska lära språk, musik, söm-
nad, hushåll m. m. finna ett ang
hem i tysk universitetsstad. Närmare
uppl. genom fröken Olga Dahl, Kungs-
trädgårdsgatan 18, Stockholm.

Praktiska gangmattor.
Vid Krontorps gård, adr. Värmlands Björne-
borg, försäljas till 75 öre pr meter vackra
hållbara handväfda gangmattor, förfärdigade
af starkaste cellulofibrer. Sändas mot ef-
terkräf. Försök några meter på prof.
Större silfvermedalj vid 100-årsutställning
gen i Karlstad.

Ny för dagen
och oumbärlig vid julinköpen är den
nu utkomna, rikt illustrerade varu-
katalogen från John Fröberg, Finspong
Gratis, ej fr o o
Kurs i Linnésömnad.
Elever sy endast eget arbete. Öster
malmsgatan 31, 2 t. Tel. Öst. 4331.
Augusta Regnander.

FRUKT.
Goda äpplen säljas till billiga pri-
ser. Begär pris från Wittseröds Plant-
skolor, Stehag.

Vacker hy ernäs med
Fin Glycerintvål.
Mot kr. 1.75 i postanv. sändas 12 tvålar feo.
Scheels Tvålfabrik, Göteborg.

Aktiebolaget
Göteborgs Bank
f. d. Göteborgs Enskilda Bank.
12 Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 1/2 proc.

Aktiebolaget
Stockholms Diskontobank,
Hutvudkontor: Regeringsgatan 8.
Afdelningskontor: Hötorget 8 (Kungsgat.),
Odengatan 55 (invid Upplandsgratan),
Folkungagatan 97 (hörnet af Renstjer-
nagatan).

Depositionsränta..... 5 proc
Sparkasseränta..... 4 1/2 »
Checkränta..... 2 1/2 »
Kreditvänta..... 6 »
Hemsparbössor.
Utfärdskt mynt köpes och säljes.
Resekreditiv. Notariatafdelning.
Förvaringsfack.

Prenumerera
på
Barngarderoben.